

Nr 6.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1952/53 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:0) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för departementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Kommunikationsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 657 600 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 533 600 kronor.

Anslagsförhöjningen betingas främst av den av 1951 års riksdag beslutade regleringen av vissa chefslöner samt omräkningen av det rörliga tillägget enligt gällande procentsats. I fråga om personalförteckningen innebär Kungl. Maj:ts förslag att däri uppföres ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8.

Utskottet, som intet har att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet uppföra ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	303 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	170 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	151 800
	<hr/>
	Summa kronor 657 600

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 657 600 kronor.

2:o) *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 2 och 3) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 45 100 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

3:o) *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4—19) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsåtgärder, som må erfordras i anledning av omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kansli- och kameralbyråer, dels godkänna av föredraganden förordad avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 036 000 kronor, varav 2 518 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 4 090 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 1 358 000 kronor.

Genom beslut den 25 augusti 1950 förordnade Kungl. Maj:t, att översyn skulle verkställas av organisationen och personalbehovet inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kansli- och kameralbyråer. Med stöd av Kungl. Maj:ts i detta sammanhang meddelade bemyndigande tillkallade dåvarande chefen för kommunikationsdepartementet tre utredningsmän för att verkställa den anbefallda översynen.

Utredningsmännens i anledning härav framlagda organisationsförslag innebär sammanfattningsvis följande.

De nuvarande kansli- och kameralbyråerna ersättas med *dels* en administrativ byrå, omfattande ett kamrerarkontor och en i fråga om arbetsuppgifterna något utvidgad personalavdelning, *dels* en juridisk byrå, omfattande den nuvarande kanslibyråchefen och ombudsmannaexpeditionen, *dels*

en till byggnads- och underhållsbyrån överflyttad avdelning för arbetarärenden, dels slutligen en ny, till sistnämnda byrå förlagd avdelning för teknisk-ekonomisk granskningsverksamhet. Av revisionskontoret överflyttas mindre delar till kamrerarkontoret samt till riksräkenskapsverket. Återstoden indrages. I samband med utredningen av de allmänna organisatoriska spörsmålen ha utredningsmännen också till bedömande upptagit vissa frågor om förändring av befintliga tjänster, personalförstärkning m. m.

Beträffande den närmare innebörden av utredningsmännens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 6—15).

Över utredningsmännens förslag ha yttranden avgivits av ett tiotal myndigheter m. m. (s. 15 och 16).

Vad beträffar väg- och vattenbyggnadsstyrelsens personaläskanden i övrigt torde få hänvisas till propositionen (s. 4—6).

Föredraganden tillstyrker, att medel anvisas för två assistenttjänster i högst Cg 22 på avdelningen för arbetsorganisation samt för bibehållande i styrelsens tjänst av den i styrelsens framställning redovisade personal på vägbyrån och konstruktionsbyrån, som redan finnes anställd med anlåtande av anslaget till Planering av allmänna arbeten eller genom överskridande av anslagsposten till icke-ordinarie personal. Av hithörande tjänster anses av föredraganden i personalförteckningen t. v. böra uppföras endast en förste byråingenjörstjänst i Ce 29. Årskostnaderna för den här avsedda personalen uppgå till sammanlagt ca 250 000 kronor.

Föredraganden föreslår vidare dels att en överingenjörsbefattning hos styrelsen uppflyttas från Cp 15 till Cp 16 och dels att i styrelsens personalförteckning på övergångsstat temporärt uppföras två överinspektörstjänster i Cp 13, avsedda att bibehållas så länge överinspektörerna K. Kinch och K. H. Håård komma att innehava desamma, varvid två överinspektörstjänster i Cp 10 skola hållas vakanta. Dessa förändringar medföra en ökning av avlöningsanslaget med 5 400 kronor. I personalförteckningen böra vidare enligt föredraganden uppföras ytterligare 20 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 för beredande av ordinarie anställning åt viss biträdespersonal enligt grunderna för reglerad befordringsgång. Slutligen föreslår föredraganden en höjning av arvodesposten med 3 000 kronor.

De sålunda tillstyrkta ökningsbeloppen samt av styrelsen angivna kostnadsökningar för löneklassuppflyttningar, reglerad befordringsgång och omräkning av det rörliga tillägget skulle vid oförändrad organisation medföra ett anslagsbehov av 5 170 700 kronor.

Beträffande frågan om kansli- och kameralbyråernas omorganisation har föredraganden anfört följande.

»Frånsett några detaljer, till vilka jag återkommer i det följande, anser jag mig kunna biträda det framlagda organisationsförslaget.

Jag tillstyrker sålunda den föreslagna ändringen i byråindelningen samt avvecklingen av revisionskontoret.

Med anledning av vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och riksräkenskapsverket anfört angående personalbehovet för den siffergranskning av vägförvaltningarnas räkenskaper, som skulle förläggas till styrelsens kamrerarkontor, har jag funnit mig böra föreslå den avvikelser från utredningsmännens förslag, att för detta arbete överförs från revisionskontoret två kanslibiträden — ett i Ca 11 och ett i Ce 11 — i stället för två kontorsbiträden.

Kungl. Maj:t torde böra utverka riksdagens bemyndigande att vidtaga de övergångsåtgärder, som kunna finnas erforderliga i samband med indragningen av revisionskontoret och omorganisationen i övrigt. Jag förutsätter härvid att de tjänster, som uppföras på riksräkenskapsverkets stat i samband med omorganisationen inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, skola tillsättas genom överflyttning av övertalig personal från styrelsen.

Avgörande skäl synas mig ha förebragts för att den av utredningsmännen förordade teknisk-ekonomiska granskningsverksamheten nu prövas i praktiken. I avvaktan på närmare erfarenhet bör den härför avsedda personalen begränsas till två befattningshavare. I personalförteckningen bör för ändamålet uppföras två tjänster i Ce 29 med alternativ tjänstebestämmelse förste byråingenjör/förste byråsekreterare. Granskningsverksamheten bör i enlighet med utredningsmännens förslag i organisatoriskt hänseende förläggas till byggnads- och underhållsbyrån.

Vad angår de av utredningsmännen föreslagna tjänsteförändringarna tillstyrker jag i fråga om personalavdelningen dels att en förste byråsekreterartjänst i Ca 29 förändras till en byrådirektörstjänst i Ca 31 och dels att en byråsekreterartjänst i Ca 24 utbytes mot en förste byråsekreterartjänst i Ca 27. Beträffande kamrerarkontoret biträder jag förslaget om utbyte av två amanuens tjänster mot en bokhållartjänst i Ca 21 och en kontorsskrivartjänst i Ce 19 men däremot icke förslaget om ordinariesättning av befattningen såsom biträdande kamrerare. Den av utredningsmännen förordade förändringen av en kansliskrivartjänst i Ca 15 till kanslibiträdets tjänst i Ca 11 bör genomföras vid uppkommande vakans på befattningen. I enlighet med statskontorets förslag bör frågan om löneställningen för generaldirektörens och överdirektörens handsekreterare avgöras först efter biträdesutredningens prövning av frågan. Utredningsmännens beräkning av personalbehovet för arkiv- och biblioteksgöromål föranleder ingen erinran från min sida. Till frågorna om uppflyttning av chefen för arbetaravdelningen samt förste byråsekreteraren och ombudsmannen till byrådirektörer i Ca 31 ävensom av en förste byråsekreterare på juridiska byrån från Ca 27 till Ca 29 är jag icke beredd att taga ställning, förrän tjänsteförteckningskommittén avgivit förslag i ämnet. Däremot anser jag mig beträffande juridiska byrån kunna tillstyrka att en byråsekreterartjänst i Ca 24 utbytes mot en förste byråsekreterartjänst i Ca 27 samt att en förste byråsekreterartjänst i Ca 27 överförs till extra ordinarie stat. Med inrättandet

av den föreslagna nya amanuens tjänsten på nyssnämnda byrå bör anstå tills vidare i avvaktan på ytterligare erfarenhet om arbetsuppgifternas omfattning. Vad slutligen angår den i statskontorets yttrande omförmälda byråsekreterartjänsten i Ca 24, som är avsedd för arbetaravdelningen inom byggnads- och underhållsbyrån, vill jag med hänsyn till vad som anförts om rekryteringen till denna tjänst föreslå en ändring av tjänstbenämningen till assistent.

De yrkanden om ytterligare löneförbättringar och personalförstärkningar, som framförts i vissa av remissyttrandena, kan jag icke tillstyrka.

Med de organisationsförändringar, som jag nu förordat, skulle den förut angivna ånslagssumman för nästa budgetår komma att minskas till 5 036 000 kronor.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 337) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 441), i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställts, att riksdagen måtte besluta, utöver vad i statsverkspropositionen föreslås, inrätta en förste byråingenjörsbefattning i Ce 29 å vägbyrån, avdelningen för landsbygden, samt i samband därmed uttala att minst motsvarande begränsning bör göras på andra avdelningar inom styrelsen;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Håstad* väckt motion (II:453), i vilken hemställts, att riksdagen måtte besluta, att biträdande kamrerartjänsten i lönegrad Ce 27 hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen överflyttas till ordinarie stat.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 441 och II: 453.

Utskottet. I sin petitaskrivelse för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt förslag om ett flertal personalförstärkningar. Föredraganden har emellertid endast delvis funnit sig kunna tillstyrka styrelsens förslag. Häremot ha i de båda likalydande motionerna I: 337 och II: 441 vissa erinringar framförts. Under hänvisning till planerings- och projekteringsarbetets stora betydelse ha sålunda motionärerna ansett en förstärkning av vägbyråns personal på avdelningen för landsbygden med åtminstone en förste byråingenjör vara ofrånkomlig. Samtidigt borde enligt motionärernas mening en reducering av personalen i minst motsvarande omfattning på andra avdelningar inom styrelsen vara möjlig.

Utskottet vill för sin del starkt understryka den vikt som icke minst i nuvarande läge måste tillmätas den av motionärerna berörda verksamheten. Uppenbarligen erfordras, därest den nu ifrågasatta upprustningen av landets vägväsende skall snabbt kunna genomföras, en noga förberedd planläggning och projektering av vederbörande arbetsföretag. I avvaktan på närmare erfarenhet rörande den inverkan, som nämnda upprustning kan

komma att få på väg- och vattenbyggnadsstyrelsens personalorganisation, har emellertid utskottet funnit sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag och kan sålunda icke biträda motionärernas yrkande. Utskottet förutsätter dock att Kungl. Maj:t, därest trängande behov av ytterligare personalförstärkning på förevarande område skulle uppstå, bereder styrelsen möjlighet att genom överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal anställa den extra arbetskraft som må befinnas erforderlig.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om viss omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kansli- och kameralbyråer finner utskottet ändamålsenligt. Vad föredraganden i anslutning härtill anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att utskottet, i likhet med vad i motionen II: 453 förordats, anser att tjänsten såsom biträdande kamrerare hos styrelsen bör ordinariesättas.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen II: 453 samt med avslag å motionerna I: 337 och II: 441, sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de förändringar i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen som av utskottet förordats;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsåtgärder som må erfordras i anledning av omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kansli- och kameralbyråer;

c) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 585 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 205 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 239 000
	<hr/>
	Summa kronor 5 036 000

d) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 036 000 kronor, varav 2 518 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

4:o) Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 19 och 20), som innebär höjd medelsanvisning för nästa budgetår med 137 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 991 000 kronor, varav 495 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 20—27) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av föredraganden förordad avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till *Vägförvaltningarna: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 13 435 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 11 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 14 053 000 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 20—25).

Över styrelsens framställning har yttrande avgivits av *statskontoret* (s. 25).

Föredraganden har först beträffande vägförvaltningarnas projekteringspersonal anfört följande.

»För projektering av vägar och broar finnes vid vägförvaltningarna dels viss på avlöningsstaten uppförd personal och dels viss extra personal, som avlönas från det under sjätte huvudtiteln anvisade anslaget till Planering av allmänna arbeten och är avsedd för förtidsplanering av arbeten, vilka skola ingå i en investeringsreserv för vägväsendet. Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning synes nu framgå att den förstnämnda personalen är för knapp icke blott för att hinna förnya investeringsreserven, allteftersom de i denna reserv ingående företagen komma till utförande eller av olika anledningar måste utmönstras, utan även för att kunna bemästra de ordinarie projekteringsuppgifterna. På grund härav ha vägförvaltningarna, enligt vad styrelsen uppger, blivit nödsakade att numera disponera den för förtidsplaneringen avsedda personalen nästan uteslutande för omedelbart aktuella investeringsobjekt. Den betydande anslagsökning för avlöande av projekteringspersonal, som styrelsen nu begärt, sammanhänger med här angivna förhållanden samt med den omständigheten att anslaget till Planering av allmänna arbeten skall avvecklas med utgången av innevarande budgetår. Ökningen innefattar sålunda i stort sett endast medel för att bibehålla den nuvarande projekteringspersonalens numerär oförändrad. Med hänsyn till de skäl för styrelsens framställning, som sålunda föreligga, och då jag i det följande kommer att tillstyrka medel för en väsentlig ökning av väg- och brobyggnadsverksamheten, vill jag icke

motsätta mig en förstärkning av väg- och vattenbyggnadsverkets ordinarie personalresurser för projekteringsverksamheten av i huvudsak den storleksordning som styrelsen föreslagit. Jag tillstyrker, att i anslaget inräknas ett belopp av 225 000 kronor för ändamålet. Tills ytterligare någon erfarenhet vunnits rörande personalbehovet på förevarande område bör den nya personalen endast anställas som extra.»

Föredraganden föreslår vidare, att medel beräknas för anställande av följande ytterligare personal, nämligen dels fyra vägmästare i Ce 17 och tolv biträden i reglerad befordringsgång för vägförvaltningarnas arbetsuppgifter beträffande enskild väghållning, dels en distriktsingenjör i Cg 29 för vatten- och avloppsverksamheten och dels slutligen en bromästare i Ce 16 och tre maskinister i Ce 12 för skötseln av svängspannet på den nya bron vid Hjulsta. Årskostnaden för denna personalökning uppgår till sammanlagt ungefär 156 000 kronor. För löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt för omräkning av det rörliga tillägget bör slutligen enligt föredraganden anslaget uppräknas med sammanlagt ca 2 126 000 kronor.

Beträffande den av styrelsen föreslagna överflyttningen av lönekostnaderna för personalen vid Falsterbokanalen till anslaget Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder har föredraganden intet haft att erinra.

Slutligen föreslår föredraganden, att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföras ytterligare 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 för beredande av ordinarie anställning åt viss biträdespersonal enligt grunderna för den reglerade befordringsgången.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två inom andra kammaren väckta motioner, den ena av herrar *Åhman och Strandh* (II: 368), i vilken hemställts att riksdagen utöver vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit beslutar erforderliga medel å vägförvaltningarnas avlöningsstat för inrättande av 2 vägmästarebefattningar i lönegrad Ce 17 och 10 kanslibitträdestjänster i lönegrad Ce 11, den andra av herr *Hansson* i Skediga (II: 440), i vilken hemställts att vägförvaltningarnas personal för den enskilda väghållningen måtte i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskande förstärkas med 8 vägmästartjänster.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. Å riksstaten för innevarande budgetår är vägförvaltningarnas avlöningsanslag uppfört med 11 milj. kronor. För nästa budgetår har Kungl. Maj:t föreslagit en höjning av anslaget med 2 435 000 kronor, huvudsakligen till följd av vissa automatiska utgiftsstegringar. I sistnämnda belopp ha därjämte inräknats medel för nyanställning av bl. a. följande personal, nämligen fyra vägmästare i Ce 17 och tolv biträden i reglerad befordringsgång för vägförvaltningarnas arbetsuppgifter beträffande en-

skild väghållning. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden på denna punkt avse åtta vägmästartjänster, tolv kanslibiträdestjänster och tio skriv- eller kontorsbiträdestjänster. Under hänvisning härtill har i motionen II: 368 hemställts, att riksdagen utöver vad Kungl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit ville besluta anvisa erforderliga medel för inrättande av två vägmästarebefattningar och tio kanslibiträdestjänster. Vidare har i motionen II: 440 förordats en förstärkning av vägförvaltningarnas ifrågavarande personal med ytterligare åtta vägmästare.

Såvitt utskottet kan bedöma, måste den personal som vägförvaltningarna f. n. ha till sitt förfogande för den enskilda väghållningen anses vara otillräcklig. En ytterligare förstärkning av denna personal skulle därför vara i hög grad önskvärd. Med hänsyn till de stegrade krav som nu även i övrigt ställas på den statliga vägadministrationen anser dock utskottet, att man på förevarande område bör iakttaga viss försiktighet, då det gäller inrättandet av nya tjänster, varför utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. I överensstämmelse med vad utskottet under näst föregående punkt förordat beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens projekteringsverksamhet förutsätter emellertid utskottet, att behovet av för den enskilda väghållningen oundgängligt nödvändig personal skall t. v. kunna tillgodoses genom anställande av tillfällig arbetskraft, i den mån Kungl. Maj:t finner så erforderligt.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna II: 368 och II: 440,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 379 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 854 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 202 000

Summa kronor 13 435 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 13 435 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

6:o) *Vägförvaltningarna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 27 och 28) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägförvaltningarna*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 913 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 29), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

8:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 29), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 75 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

9:o) **Allmän översikt över beräkningen av väganslagen för budgetåret 1952/53.** Före behandlingen av de olika anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader har Kungl. Maj:t (punkt 9, s. 29—43) lämnat en översikt över beräkningen av väganslagen för budgetåret 1952/53.

I det ekonomiska långtidsprogram för åren 1951—1955, som framlagts av särskilt tillkallade utredningsmän (SOU 1951: 30), har mot bakgrunden av den inträdda utvecklingen på vägtrafikens område ett försök gjorts att bedöma behovet av åtgärder på vägväsendets område för nämnda tidsperiod.

Vägväsendets behov av ökade investeringar för perioden 1951—1955 har av utredningen angivits till genomsnittligt 150 milj. kronor per år utöver 1950 års investeringsvolym, varav för statliga investeringar 100 milj. kronor och för kommunala 50 milj. kronor. I det utkast till investeringsbudget för 1951—55, som utredningen upprättat, har för vägväsendets del rekommenderats en höjning av investeringsnivån under perioden med genomsnittligt 90 milj. kronor per år utöver 1950 års nivå. Därav hänföra sig 60 milj. kronor till de statliga och 30 milj. kronor till de kommunala vägarna.

I sina *petita* för budgetåret 1952/53 (skr. $\frac{3}{9}$ 1951) har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* bl. a. erinrat om de omfattande skador på vägnätet, som uppkommo under tjällossningen våren 1951. De konsekvenser dessa skador medfört på olika områden, ej minst för näringslivet, torde vara så kända, framhåller styrelsen, att det icke är erforderligt att närmare redogöra för dem.

Styrelsen erinrar vidare om att styrelsen tidigare såsom huvudmotivering för ökade anslag till vägväsendet framhållit det ekonomiskt berättigade i stora investeringar på vägområdet. Utvecklingen har emellertid lett till ett sådant tillstånd på vägområdet, att ökade investeringar äro icke blott berättigade

tigade utan oundgängligen nödvändiga, såvida man icke vill riskera, att förhållandena under år 1951 — med tidvis inträffande avbrott i betydelsefulla vägförbindelser och under längre tid svårframkomliga vägar — skola upp-repas alltför många år framåt. Det är nämligen icke längre möjligt att und-vika, att sådana förhållanden — och till och med i försvårad grad — kunna komma att inträda under de år framåt, som erfordras för att taga igen vad som hittills eftersatts på vägväsendets område. Till detta bedömande säger sig styrelsen ha kommit utan att bortse från det förhållandet, att 1951 års tjällossning i södra Sverige varit en företeelse, som åtminstone till vissa delar av sina yttringar icke tidigare förekommit i denna del av landet.

Med hänsyn till de konsekvenser nuvarande förhållanden på landets vägar ha på skilda områden, kan det enligt styrelsens uppfattning ej vara försvarligt att underlåta att av landets samlade resurser avdela en väsentligt större del än hittills för att förbättra vägkommunikationerna. Tillståndet på vägområdet motiverar, att även i jämförelse med andra angelägna behov vägväsendets behov måste få prioritet.

De resurser, som enligt styrelsen nu måste ställas till vägväsendets för-fogande i tillräcklig omfattning, äro anslagsmedel, arbetskraft och material.

Medlen till vägväsendet ha hittills i huvudsak utgått av automobilskatte-medel. För budgetåret 1952/53 räknar styrelsen med en väsentlig stegring i inflytande automobilskattemedel i förhållande till motsvarande beräkning för innevarande budgetår. Ett allvarligt övervägande av finansieringsfrågan bör enligt styrelsens uppfattning giva vid handen, att erforderliga medel borde kunna ställas till förfogande. I det läge, som nu föreligger på vägom-rådet, kunna emellertid väginvesteringarna under de närmaste åren icke få begränsas av huru stort belopp man beräknar skall inflyta under just det budgetåret. Lägets allvar kräver, att under de närmaste åren begränsningen genomföres endast med hänsyn till vilken arbetsvolym, som är möjlig att uppnå med anspänning av alla krafter.

Knappheten på arbetskraft har bedömts komma att bestå de närmaste åren. Styrelsen förmenar emellertid, att väginvesteringarna nu måste få prioritet. Styrelsen framhåller i detta sammanhang, att om läget i fråga om svensk arbetskraft bedömes icke medgiva väsentlig utökning av vägbygg-nadsverksamheten, anslagsmedlen icke böra begränsas av detta skäl, förrän det allvarligt övervägts huruvida man icke i sådant läge bör söka erhålla utländsk arbetskraft. Inom andra delar av näringslivet, som varit av av-görande betydelse för hushållningen, har ju denna utväg redan måst till-gripas.

Materialfrågan synes — så som den nu bedömes — icke behöva framstå såsom den trånga sektionen för väginvesteringarna.

För en riktig planläggning av investeringarna inom vägväsendet är det enligt styrelsens uppfattning nu nödvändigt, att statsmakterna uttala sig för en bestämd politik på vägområdet för de kommande åren. Antingen måste man, framhåller styrelsen, taga konsekvensen av den hittills inträdde

trafikutvecklingen och av det som närmast tillåtes fortgå på trafikområdet genom att besluta om samt genomföra en snabb och genomgripande förbättring av vägarna eller måste man genom tvångsregleringar och effektiv kontroll av deras tillämpning återföra vägtrafiken till vad som svarar mot vägarnas tillstånd. Sådana regleringar måste bli omfattande och långt gående. Man måste räkna med att de i många fall komma att innebära ytterligare nedsättningar i hjultrycken och avstängningar vid tjällossningar samt höjda straffsatser för att hindra överträdelser. Det kan emellertid ifrågasättas om den utvägen — så långt som trafikutvecklingen tillåtits fortgå — står till buds att genomföra. Men även om man väljer den enligt styrelsens mening enda riktiga lösningen, nämligen en snabb och genomgripande förbättring av vägarna, komma de närmaste åren att medföra stora svårigheter icke blott för trafiken utan även för väg- och vattenbyggnadsverket, framför allt dess verkställande förvaltningar, vilka få uppgiften att under den pågående, överväldigande trafiken bringa vägarna i skick. En bestämd inställning måste emellertid, påpekar styrelsen, tagas, då det nuvarande tillståndet icke kan få fortgå längre bl. a. med hänsyn till vägarnas fortgående förstöring och nuvarande otillfredsställande förhållanden på trafiksäkerhetsområdet.

Beslut bör enligt styrelsens mening sålunda fattas om ett mera långsiktigt investeringsprogram för vägväsendet. Ur såväl planläggnings- som utförandesynpunkt måste detta få en successiv stegring. För väg- och brobyggnader på landsbygden föreslår styrelsen följande minimiomslutning.

Kalenderår	Investeringsram	
		Milj. kronor
1952	165	
1953	200	
1954	240	
1955	280	
1956	320	

Anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator inom städer, som äro väghållare, bör enligt styrelsen på motsvarande sätt successivt ökas till minst 70 milj. kronor senast år 1956.

Styrelsen betonar, att den angivna investeringsramen endast är att betrakta som preliminär och angivande storleksordningen av de investeringar som, såvitt nu kan bedömas, böra kunna genomföras under de närmaste åren. Skulle förhållandena bli sådana, att stegringen kan ske snabbare, bör detta utnyttjas för att minska den tid, som kräves för att inhämta trafikens försprång.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställer, att sådana direktiv lämnas, att styrelsen kan planlägga arbetsprogrammen så att desamma år 1956 uppgå till förenämnda belopp räknat i 1951 års löne- och prisnivå. Samtidigt framhåller styrelsen att, om en planläggning göres under sådana förutsättningar, det också är nödvändigt att de faktiska investeringarna under de år planläggningen avser överensstämna med denna.

Vad angår anslagen för de statliga väginvesteringarna har styrelsen därjämte föreslagit en förändring i fråga om beräkningsprinciperna.

Styrelsen, som i tidigare petita framhållit angelägenheten av en återgång till kalenderår som grund för beräkningen av anslagsbehoven, anser att förändringen beträffande väg- och brobyggnadsanslagen icke bör ske successivt utan med en gång från och med budgetåret 1952/53 för att avsedd nytta ur planläggningssynpunkt skall ernås. Styrelsen har därför räknat med att medel skola anvisas i sådan omfattning att en övergång till kalenderårsberäkning kan äga rum. Detta medför att anslagsmedel äskas såväl för senare hälften av kalenderåret 1952 som för kalenderåret 1953. För anslaget till Vägbeläggningar gäller redan nu kalenderårsberäkning, varför anslagsäskandet å detta anslag avser endast kalenderåret 1953. För anslagen till Byggnads- och brobyggnadsarbeten samt Byggnads- och brobyggnadsarbeten vid Hjulsta anser styrelsen att, i likhet med vad som hittills varit fallet, medelsanvisningen kan avse endast budgetåret 1952/53.

I utlåtande (skr. 20/9 1951) över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita erinrar *arbetsmarknadsstyrelsen* om att vägväsendet under de senaste åren varit hänvisat att tillgodose sina ökade investeringsbehov huvudsakligen genom ökad mekanisering och rationalisering, byggande i större utsträckning på tidpunkter under året, då arbetskraftstillgången varit rikligare, samt tillvaratagande av lokala arbetskraftsreserver. Under hänvisning till att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen enligt sin skrivelse angående investeringsanslag för verkets förrådsfond avser att successivt förbättra och utvidga sin maskinpark för att möjliggöra den fortgående mekaniseringen och rationaliseringen av vägunderhålls- och vägbyggnadsarbeten, framhåller arbetsmarknadsstyrelsen att detta ligger helt i linje med vad styrelsen anfört angående arbetskraftstillgången.

Styrelsen har därefter till behandling upptagit frågan om tillgodoseende av arbetskraftsbehovet för de ökade väginvesteringarna. Beträffande de synpunkter styrelsen härvid anfört torde få hänvisas till propositionen (s. 34—37).

Avslutningsvis framhåller styrelsen att erfarenheterna från byggnadsregleringen utvisa, att det icke medför några avsevärda olägenheter om byggnads- och anläggningsverksamheten vid uppgörandet av ett investeringsprogram från början inställes på en något lägre nivå än den maximalt genomförbara. Skulle arbetskraft under den period som avses visa sig stå till förfogande i större utsträckning än beräknat, är det i allmänhet lätt att utvidga anläggningsverksamheten under förutsättning att erforderlig detaljplanering av lämpliga företag utförts samt att medel för arbetenas utförande stå till förfogande. Liksom i sitt yttrande över motsvarande anslagsäskanden för innevarande budgetår anser sig arbetsmarknadsstyrelsen därför böra framhålla önskvärdheten av att anslagen i fråga tillmätas med beaktande av denna synpunkt. — Om å andra sidan investeringsverksamheten från början inriktas på en högre nivå än som senare

visar sig genomförbart, riskerar man, att genomgripande ändringar i programmet till följd av genom arbetskrafts- eller materialbrist påtvingna inskränkningar bli nödvändiga. Vilka olägenheter en dylik inriktning av ansträngningarna kan medföra har bl. a. framhållits av 1951 års bostadsutredning i en nyligen avgiven promemoria.

Föredraganden har först beträffande anslagen till de stalliga väg-investeringarna erinrat om att dessa investeringar sedan ingången av år 1951 icke längre regleras genom särskilda byggnadstillstånd utan genom en av Kungl. Maj:t fastställd ram för medelsförbrukningen samt genom kontroll över arbetskraftstillförseln till vägväsendet. Vidare anför *föredraganden* härom följande.

»För budgetåret 1950/51 hade för ifrågavarande investeringar fastställts en medelsförbrukningsram av 110 milj. kronor. Rambeloppet inbegrep icke utgifterna under anslaget Vissa vägbyggnadsarbeten till den del detsamma användes i direkt sysselsättningssyfte och ej heller det på tilläggsstat anvisade anslaget Vissa vägreparationer. Det visade sig emellertid att netto-utgifterna inom medelsförbrukningsramen vid budgetårets utgång endast uppnått en summa av 97,4 milj. kronor och alltså understigit rambeloppet med 12,6 milj. kronor, trots att avsevärda löne- och prisstegringar inträtt under budgetåret. Anledningen till eftersläpningen var enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen — förutom den allmänna bristen på arbetskraft — den omständigheten, att arbetena på grund av den ovanligt snörika vintern och den sena våren icke kunde komma i gång vid beräknad tidpunkt. En bidragande orsak var också, att en stor del av den ordinarie arbetskraften under månaderna april—juni måste insättas på reparation av under våren uppkomna tjälskador på vägnätet. Sådana arbeten utfördes under budgetåret till ett belopp av ca 4,5 milj. kronor.

För innevarande budgetår gäller i realiteten samma rambelopp som för 1950/51, ehuru det med hänsyn till inträdda löne- och prisstegringar nominellt höjts till 135 milj. kronor. Föreliggande, delvis beräknade utgiftssiffror för 1951 synas giva vid handen att nettoutgiften för detta år kommer att stanna vid ca 115 milj. kronor. Enligt uppgifter, som vägförvaltningarna efter samråd med länsarbetsnämnderna lämnat omkring den 1 december 1951, skulle det finnas möjligheter att för budgetåret 1951/52 utan rubbningar på arbetsmarknaden öka anläggningsverksamheten med några miljoner kronor utöver den omslutning, som är fixerad genom gällande medelsförbrukningsram. Om en sådan ökning, vilken alltså skulle falla helt på sista hälften av budgetåret, verkligen skulle visa sig genomförbar, torde frågan om en höjning av rambeloppet få upptagas till övervägande. För att minska de svårigheter, som kunna föreligga på det finansiella planet när det gäller att fullfölja det för innevarande budgetår uppgjorda investeringsprogrammet, kommer jag i annat sammanhang denna dag att tillstyrka en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjord framställning om utverkande av bemyndigande för Kungl. Maj:t att tillfälligt under budgetåret överföra

medel mellan vissa av de anslag, som omfattas av medelsförbrukningsramen. Vid bedömande av vägförvaltningarnas uppgifter om möjligheterna att öka investeringsverksamheten bör emellertid observeras att väg- och vattenbyggnadsverket — såsom framgår av den redogörelse jag kommer att lämna vid anmälan denna dag av vissa frågor om anslag på tilläggsstat — samtidigt förutsättes skola dels slutföra de pågående tjälkskadereparationerna till en kostnad av ca 6 milj. kronor under senare hälften av budgetåret 1951/52 och dels öka vägunderhållsarbetets omfattning. Mot bakgrunden härav har jag vid anslagsberäkningen ansett mig försiktigtvis icke böra räkna med en större total nettoutgift inom medelsförbrukningsramen för budgetåret 1951/52 än 125 milj. kronor, fränsett den ökning som kan föranledas av ytterligare löne- och prisstegringar.

I sina petita för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med stor skärpa framhållit, att arbetet på upprustningen av det allmänna vägnätet måste forceras, och har närmare utvecklat skälen härför. Styrelsen föreslår nu, att för de statliga väginvesteringarna måtte fastställas ett minimiprogram för åren 1952—56, enligt vilket den årliga investeringsvolymen skulle ökas till 165 milj. kronor för 1952, 200 milj. kronor för 1953 och sedan successivt till 320 milj. kronor för 1956. Den sammanlagda ökningen för de fem åren i förhållande till den för innevarande budgetår fixerade investeringsnivån uppgår till 530 milj. kronor. Styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1952/53 ha grundats på detta program.

Att det inom vägväsendet föreligger stora investeringsbehov av hög angelägenhetsgrad har vitsordats från många håll. Jag vill här endast erinra om de i det föregående refererade uttalanden som 1950 års långtidsutredning gjort i ämnet. Behovet av ökade åtgärder har också på ett påtagligt sätt bestyrkts av de brister i vägnätet, som framkommit i samband med de svåra tjälskadorna 1949 och 1951. En ökning av anläggningsverksamheten i överensstämmelse med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda investeringsprogrammet framstår därför som i hög grad önskvärd och bör enligt min mening uppställas som ett mål. Jag nödgas emellertid samtidigt konstatera att förutsättningarna för att förverkliga detta program i dagens läge te sig allt annat än ljusa. Vad som härvid i första hand bereder bekymmer är arbetskraftsfrågan. För att ge ett ungefärligt mått på arbetskraftsbehovet kan jag nämna att en höjning av investeringsnivån med 30 milj. kronor överslagsvis kan beräknas kräva en ökad arbetskraftsinsats av ca 1 000 årsarbetare under förutsättning av en jämförelsevis ganska långt driven mekanisering av arbetena. Enbart för att uppnå den för 1953 ifrågasatta omfattningen av anläggningsverksamheten skulle alltså erfordras ett arbetskraftstillskott av minst ett par tusen årsarbetare. Såsom framgår av arbetsmarknadsstyrelsens yttrande torde under rådande förhållanden på arbetsmarknaden möjligheterna att rekrytera arbetskraft till vägväsendet från andra verksamhetsområden huvudsakligen inskränka sig

till ett ianspråktagande av säsongmässigt friställd arbetskraft inom jordbruket och skogsbruket samt av vissa andra arbetskraftsreserver. Tanken på att därutöver överföra för vägarbeten lämpad arbetskraft från andra områden, t. ex. från jordbruket, skogsbruket eller byggnadsproduktionen, synes under nuvarande förhållanden vara i stort sett utesluten bl. a. med hänsyn till den arbetskraftsbrist som råder även inom dessa områden. Under sådana omständigheter framstår det som särskilt betydelsefullt att den arbetskraft, som redan står till vägväsendets förfogande, tages i anspråk i största möjliga utsträckning. Enligt vad som upplysts mig har väg- och vattenbyggnadsverket också planerat sin verksamhet för innevarande år med särskilt beaktande av denna synpunkt. Som en ytterligare utväg att öka vägväsendets resurser bör slutligen nämnas möjligheten av att anlita utländsk arbetskraft. Undersökningar i detta hänseende pågå f. n. Jag är emellertid för dagen icke i tillfälle att uttala mig om huruvida dessa undersökningar kunna komma att leda till några positiva resultat.

Såsom torde framgå av den här lämnade redogörelsen är det f. n. i hög grad vanskligt att söka framlägga någon beräkning av den investeringsökning, som kan bli möjlig inom vägväsendet, även om man begränsar sig till den närmaste framtiden. Inga omständigheter synas f. n. föreligga som ge anledning att räkna med några lättnader på arbetsmarknaden. Mot bakgrunden härav men med en optimistisk bedömning av de faktorer, som kunna påverka arbetskraftsförsörjningen inom vägväsendet i gynnsam riktning, har jag ansett mig böra räkna med en omslutning av högst 140 milj. kronor för 1952 och högst 170 milj. kronor för 1953. Jag har härvid även tagit hänsyn till den fördyring, som kan väntas uppkomma genom att vägarbeten förutsatts komma till utförande i ökad utsträckning vintertid. Av de nyss angivna beloppen kunna ca 156 milj. kronor beräknas falla på budgetåret 1952/53.

Jag kommer härefter till frågan om anslagsberäkningen för nämnda budgetår. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har med återopande av vissa uttalanden i 1951 års statsverksproposition (bil. 8 s. 24) och statsutskottets utlåtande 1951: 6 (s. 11) föreslagit, att man i fråga om anslagen för de statliga väginvesteringarna nu skulle övergå till beräkning för kalenderår. Detta innebär att i riksstaten för budgetåret 1952/53 skulle anvisas anslag, som täcka medelsbehovet icke blott för nämnda budgetår utan även för andra halvåret 1953. För anslaget till Vägbeläggningar gäller redan nu en dylik kalenderårsberäkning. Anslagen till de båda stora brobyggnaderna vid Bergnäset och Hjulsta har styrelsen ansett böra som hittills beräknas för budgetår.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning för här ifrågakommande anslagsgrupp framgår sammanfattningsvis av följande sammanställning.

	Milj. kr.
Disponibla medel $\frac{1}{7}$ 1951	168,5
Beräknad medelsförbrukning 1951/52	135,4
Beräknad reservation $\frac{30}{6}$ 1952	33,1
Beräknad medelsförbrukning 2:a halvåret 1952	104,6
Beräknad medelsförbrukning 1953	196,5
Nettobehov av anslagsmedel, att anvisas för 1952/53	269,1
Anslagsmarginaler	20,9
Anslagssumma, att anvisas för 1952/53	290,0

Mot den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna omläggningen av anslagsberäkningen, som innebär en återgång till tidigare tillämpad praxis och som ansluter sig till vägstadgans bestämmelser om flerårsplanerna för vägbyggnader, har jag i princip intet att erinra. I fråga om anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar, för vilket behovet av en kalenderårsräkning icke är lika markerat, synes dock reformen tills vidare kunna anstå.

Med utgångspunkt från vad jag tidigare anfört om medelsförbrukningen och med tillämpning av kalenderårsprincipen i den utsträckning jag nyss förordat har jag kommit fram till följande justerade anslagsberäkning.

	Milj. kr.
Disponibla medel $\frac{1}{7}$ 1951	168,5
Beräknad medelsförbrukning 1951/52	125,0
Beräknad reservation $\frac{30}{6}$ 1952	43,5
Beräknad medelsförbrukning 2:a halvåret 1952	84,0
Beräknad medelsförbrukning 1953	170,0
Nettobehov av anslagsmedel, att anvisas för 1952/53	181,5
Anslagsmarginaler	39,0
Anslagssumma, att anvisas för 1952/53	220,5

Av den angivna medelsförbrukningen av (84 + 170) 254 milj. kronor för tiden 1 juli 1952—31 december 1953 ha vid anslagsberäkningen avdragits 29 milj. kronor, utgörande beräknade utgifter under andra halvåret 1953 å de anslag, vilka fortfarande skulle beräknas för budgetår. Det framräknade nettobehovet av anslagsmedel utgör skillnaden mellan den sålunda reducerade medelsförbrukningssumman (254 — 29) 225 milj. kronor och reservationen 43,5 milj. kronor. Till detta nettobehov av (225,0 — 43,5) 181,5 milj. kronor har lagts en reserv för kostnadsstegringar, förskjutningar i medelsförbrukningen mellan olika anslag m. m. av 39,0 milj. kronor, motsvarande något mer än 20 % av nettobehovssumman.

Den av mig tillstyrka anslagssumman av 220,5 milj. kronor innebär en ökning från innevarande budgetår med 93,4 milj. kronor men i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag en minskning med 69,5 milj. kronor.»

Beträffande beräkningen av de övriga väganlagen anför föredraganden följande.

»Summan av bidragsanslagen till kommunala och enskilda väg-investeringar har för nästa budgetår höjts från 21,5 milj. kronor till 32,5 milj. kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för ändamålet begärt sammanlagt 36,5 milj. kronor. Den av mig tillstyrkta ökningen faller med 8,5 milj. kronor på anslaget Bidrag till byggande av vägar och gator och med 2,5 milj. kronor på anslaget Bidrag till byggande av enskilda vägar. Höjningen av det förstnämnda anslaget sammanhänger bl. a. med en beräknad eftersläpning i bidragstilldelningen för redan utförda eller pågående arbeten.

För den anslagsgrupp, som omfattar anslagen för det statliga vägunderhållet och vissa andra driftsutgifter har, i huvudsaklig överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, beräknats en anslagssumma av ungefär 198,2 milj. kronor, innefattande en ökning med sammanlagt ca 29,8 milj. kronor Härav belöpa 28 milj. kronor på anslaget till Vägunderhållet. Denna höjning är avsedd dels att täcka vissa löne- och prisstegringar och dels att möjliggöra en viss ökning av arbetsvolymen. Beträffande de övriga anslagen inom gruppen förordar jag för anslaget till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. en ökning med 2,2 milj. kronor samt för återstoden en nettominskning med ca 0,4 milj. kronor.

Vad slutligen angår förslagsanslaget till bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, förutses en automatisk utgiftsstegring under detta anslag från 15,8 till 28,0 milj. kronor.»

Föredraganden framhåller därefter, att enligt den sålunda redovisade beräkningen av väganlagen skulle dessa för budgetåret 1952/53 uppgå till sammanlagt $(220,5 + 32,5 + 198,2 + 28,0)$ 479,2 milj. kronor eller mera exakt angivet 479 245 400 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagssumma med omkring 146,5 milj. kronor.

Den angivna anslagssumman av 479,2 milj. kronor skall praktiskt taget helt täckas av automobilskattemedel. Mot dessa medel skola därjämte avräknas dels vissa andra anslag under sjätte huvudtiteln, beräknade till sammanlagt ca 22,9 milj. kronor, dels vissa anslagsbelopp under nionde och elfte huvudtitlarna om sammanlagt ca 2,5 milj. kronor. Det totalbelopp, som skulle täckas av automobilskattemedel, utgör alltså i avrundat tal 504,7 milj. kronor, d. v. s. omkring 150 milj. kronor mera än motsvarande i riksstaten för innevarande budgetår beräknade utgifter.

Slutligen erinrar föredraganden att chefen för finansdepartementet i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1952/53 till 505 milj. kronor. Av detta belopp skulle alltså ca 504,7 milj. kronor disponeras för att täcka anslag å driftbudgeten. Återstoden, ca 0,3 milj. kronor, anses böra tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.

I de båda likalydande motionerna I: 337 och II: 441 (jfr punkten 3:o) i det föregående) har såvitt nu är i fråga hemställts, att riksdagen måtte dels fastställa nedan angivna investeringsprogram för väg- och brobyggnader på landsbygden

Kalenderår	Investeringsram milj. kronor
1952	155
1953	190
1954	240
1955	280
1956	320;

dels besluta att anslagen till Bidrag till byggande av vägar och gator inom städer, som äro väghållare, på motsvarande sätt successivt skola ökas till 70 milj. kronor, senast år 1956;

dels uttala att anslag för budgetåret 1952/53 avseende investeringar till vägväsendet under tiden 1 juli 1952— 31 december 1953, vilka visa sig erforderliga utöver vad i statsverkspropositionen föreslagits, må inom ramen för ovanstående investeringsprogram äskas å tilläggsstat;

dels besluta att de anslag, som skola täckas av inflytande automobilskattemedel, skola avräknas på det sätt som i motionerna anvisats;

dels ock i övrigt beakta vad i motionerna anförts.

Beträffande de skäl motionärerna anført till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen II: 441.

Utskottet. I sin petitaskrivelse för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen starkt understrukt angelägenheten av utökade investeringar på vägväsendets område. För att en riktig planläggning av investeringsverksamheten skall kunna ske, är det enligt styrelsens mening nu nödvändigt, att statsmakterna uttala sig för en bestämd politik härutinnan för de kommande åren. Beslut anses sålunda böra fattas om ett mera långsiktigt program för vägväsendets upprustning. I anslutning härtill har styrelsen beträffande väg- och brobyggnader på landsbygden föreslagit viss minimiomslutning, innebärande för kalenderåren 1952—1956 investeringsramar av respektive 165, 200, 240, 280 och 320 milj. kronor. Vidare har förutsatts att bidragsanslaget till de kommunala väginvesteringarna skall på motsvarande sätt successivt ökas till minst 70 milj. kronor senast år 1956.

Föredraganden har givit uttryck åt den uppfattningen, att en ökning av anläggningsverksamheten i överensstämmelse med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda investeringsprogrammet framstår som i hög grad önskvärd och därför bör uppställas som ett mål. Samtidigt har emellertid föredraganden funnit sig böra konstatera, att förutsättningarna för ett förverkligande av detta program i dagens läge te sig allt annat än ljusa. Anledningen härtill är i främsta rummet rådande brist på arbetskraft. Med hänsyn härtill har föredraganden ansett det vara synnerligen vanskligt att söka framlägga någon beräkning av den investeringsverksamhet som kan bli möjlig inom vägväsendet, även om man begränsar sig

till den närmaste framtiden. På grundval av vissa överväganden har emellertid föredraganden funnit sig böra räkna med en omslutning av högst 140 milj. kronor för år 1952 och högst 170 milj. kronor för år 1953. Detta motsvarar för budgetåret 1952/53 en investeringsvolym av ca 156 milj. kronor.

För finansiering av detta program skulle enligt föredragandens beräkningar anslagen till de statliga väginvesteringarna för nästa budgetår behöva anvisas med ett sammanlagt belopp av 220,5 milj. kronor. Anslagssumman, vari inräknats viss medelsreserv, innebär en ökning från innevarande budgetår med 93,4 milj. kronor. Delvis sammanhänger denna förhöjning därmed, att för huvudparten av hithörande anslag förutsatts en övergång till kalenderårsberäkning, varför anslagsbeloppen tillmätts för att täcka medelsbehovet jämväl under andra halvåret 1953.

I de båda likalydande motionerna I: 337 och II: 441 har föreslagits, att riksdagen nu skulle fastställa ett investeringsprogram för vägväsendet, som med vissa jämkningar ansluter sig till den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda planen. I samband därmed ha framförts en rad olika synpunkter på frågan om vägväsendets upprustning. Vidare har gjorts gällande, att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke skulle innebära någon ökning av väginvesteringarnas realvärde. Enligt motionärernas uppfattning skulle nämligen vid bifall till detta förslag allenast 199,5 milj. kronor vara disponibla för nu ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Då motsvarande belopp för innevarande budgetår med hänsyn till penningvärdeförsämringen anses böra uppskattas till 202,2 milj. kronor, skulle sålunda en faktisk reducering av anslagssumman med ca 3 milj. kronor ha skett.

Till de av motionärerna i förevarande sammanhang förordade åtgärderna återkommer utskottet i det följande. Beträffande spørsmålet om den närmare innebörden av Kungl. Maj:ts förslag vill emellertid utskottet redan här framhålla, att motionärernas uttalande på denna punkt icke kan anses styrkt. De synpunkter som härutinnan framförts i motionerna synas delvis grunda sig på en missuppfattning av de i statsverkspropositionen redovisade sifferuppgifterna, vilket framför allt tagit sig uttryck däri, att någon klar åtskillnad icke gjorts mellan medelsanvisning och medelsförbrukning. Ovan angivna belopp av 199,5 milj. kronor har sålunda erhållits genom att till den beräknade *anslagsreservationen* per den 30 juni 1952 — 43,5 milj. kronor — lagts den av föredraganden för nästa budgetår beräknade *omslutningssiffran* av 156 milj. kronor. För att en mera rättvisande jämförelse skall kunna göras, bör emellertid reservationen ökas med den för nästa budgetår äskade *anslagssumman*, vilken dock torde böra reduceras med ca 60,0 milj. kronor, motsvarande den på sista halvåret 1953 belöpande delen av de anslag, under vilka på grund av övergången till kalenderårsberäkning förutsatts skola anvisas medel för perioden den 1 juli 1952—den 31 december 1953. Detta ger ett sammanlagt anslagsbelopp av $(43,5 + 220,5 - 60,0 =)$ 204,0 milj. kronor, vilket överstiger den av motionärerna för innevarande budgetår angivna summan med $(204,0 - 202,2 =)$ 1,8 milj. kronor. Anslags-

mässigt sett innebär detta uppenbarligen icke någon mera avsevärd förhöjning. Samtidigt vill emellertid utskottet framhålla att dylika beräkningar, vilka måste utmärkas av en viss konstruktion, på sin höjd kunna tillmätas ett rent teoretiskt intresse, då storleken av tillgängliga anslagsmedel ju icke utgör något mått på själva investeringsverksamhetens omfattning. Vad som i detta sammanhang äger betydelse är *de faktiska investeringsutgifter* som föredraganden räknar med under här ifrågavarande båda budgetår. Siffrorna äro i detta fall respektive 125 och 156 milj. kronor, innebärande en reell ökning av omslutningen med 31 milj. kronor.

Utskottet har vid upprepade tillfällen under senare år framhållit önskvärdheten av utökade investeringar på vägväsendets område. Att en mera väsentlig vidgning av medelsförbrukningsramen nu avses skola komma till stånd är därför enligt utskottets mening att hälsa med tillfredsställelse. Såsom icke minst av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita-skrivelse framgår, har av skilda anledningar situationen utvecklats därhän, att uppbyggnaden av vägväsendet f. n. framstår som en statlig angelägenhet av yttersta vikt. Behovet av målmedvetna åtgärder på förevarande område har jämväl bestyrkts av 1950 års långtidsutredning. Mot bakgrunden härav kunna vägande skäl åberopas för den uppfattning som kommit till uttryck i förenämnda motioner, nämligen att investeringsverksamheten bör ytterligare intensifieras och anslutas till en mera långsiktig plan. Med hänsyn till de många ovissa faktorer som i detta sammanhang måste beaktas och icke minst göra en framtidsbedömning vanskelig har emellertid utskottet ansett sig böra godtaga det av Kungl. Maj:t nu framlagda programmet. Enligt utskottets mening utesluter detta givetvis icke att investeringsverksamheten ytterligare ökas, därest reella förutsättningar härför befinnas föreligga. Utskottet har sålunda under hand erhållit den upplysningen, att väg- och vattenbyggnadsverket räknar med att innevarande budgetår kunna uppnå en investeringsvolym som avsevärt överstiger den i statsverkspropositionen förutsatta. Denna möjlighet har föredraganden för övrigt själv ansett vara icke alldeles otänkbar. Utskottet har för sin del intet att erinra mot att i ett dylikt läge, vare sig det inträffar innevarande eller nästa budgetår, vederbörande medelsförbrukningsramar utökas i erforderlig mån. Såsom i förenämnda motioner framhållits torde därvid, om så skulle visa sig nödvändigt, frågan om anvisande av tilläggsstatsanslag få upptagas till övervägande. Utskottet vill i detta sammanhang jämväl göra det uttalandet, att det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att — sedan ytterligare erfarenhet vunnits rörande de olika faktorer som påverka hithörande spörsmål — närmare pröva i vad mån det kan befinnas ändamålsenligt att för riksdagen framlägga ett investeringsprogram för vägväsendet på längre sikt.

Såsom föredraganden erinrat, utgör rådande brist på arbetskraft det kanske största hindret för en mera omfattande utökning av investeringsverksamheten. Denna fråga har även ingående berörts i motionerna I: 337 och II: 441. Till åtskilliga av de synpunkter som därvid utvecklats kan

utskottet ansluta sig. Utskottet anser sålunda, att i nuvarande läge den fördyring av vägbyggandet som uppstår genom ökad tillämpning av vinterarbete bör inom rimliga gränser kunna godtagas. Särskild uppmärksamhet synes därvid böra ägnas de rent lokala förhållandena; problemet har för Norrlands vidkommande särskild aktualitet. Däremot är utskottet med hänsyn till de alltmer framträdande rubbningarna på den svenska arbetsmarknaden icke övertygat om lämpligheten av att anlita utländsk arbetskraft. Utskottet förutsätter därför att behovet härutinnan i möjligaste mån skall kunna tillgodoses genom inhemska arbetare.

I syfte att få till stånd en administrativ förenkling ha motionärerna vidare föreslagit en mindre rigorös uppdelning av väganlagen. Att på förevarande område en viss omgruppering kunde vara ändamålsenlig håller utskottet icke för uteslutet. Däremot finner utskottet det synnerligen tveksamt, om förenklingen bör drivas så långt som motionärerna avse. Riksdagen torde sålunda även i fortsättningen böra äga möjlighet att påverka den närmare fördelningen av de anslagsmedel som ställas till vägväsendets förfogande. Under alla omständigheter synes erfarenheten av den av föredraganden förordade omläggningen till kalenderårsberäkning böra avvaktas, innan några mera genomgripande förändringar i anslagsuppställningen vidtagas. Redan vid behandlingen av anslagsäskandena under sjätte huvudtiteln i 1951 års statsverksproposition förklarade utskottet sin anslutning till tanken på en övergång till dylik kalenderårsberäkning, och utskottet är alltså av den uppfattningen, att en åtgärd av nu föreslagen innebörd kommer att medföra väsentliga lättnader i väg- och vattenbyggnadsverkets administrativa bestyr. I detta sammanhang må jämväl erinras om att årets riksdag, med bifall till vad utskottet i sitt utlåtande nr 19 förordat, bemyndigat Kungl. Maj:t att tillfälligt under innevarande budgetår överföra medel mellan vissa hithörande anslag.

Såsom ovan framhållits har medelsbehovet under anslagen till de statliga väginvesteringarna för nästa budgetår beräknats till ett sammanlagt belopp av 220,5 milj. kronor. Kungl. Maj:ts förslag härutinnan har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet kan jämväl godtaga de principer som lagts till grund för fördelningen av nämnda anslagssumma, innebärande att ombyggnadsanslagen nu höjas förhållandevis mera än nyanläggningsanslagen.

Beträffande övriga väganslag må följande framhållas.

För de båda bidragsanslagen till kommunala och enskilda väginvesteringar har förutsatts en utökad medelsanvisning med 8,5 respektive 2,5 milj. kronor. Højningen av det förstnämnda anslaget, avseende bidrag till byggande av vägar och gator, har huvudsakligen motiverats med den eftersläpning som inträtt i fråga om bidragstilldelningen för redan utförda eller pågående arbeten. Vidare har till det statliga vägunderhållet äskats ett från 160 till 188 milj. kronor förhöjt anslag, varvid syftet varit att dels få täckning för vissa kostnadsstegringar och dels möjliggöra viss ökning av arbetsvolymen. För bidragsanslaget till underhåll av enskilda vägar m. m.

har föreslagits en ökning med 2,2 milj. kronor, medan för övriga anslag som avse löpande driftutgifter redovisas en nettominskning med ca 0,4 milj. kronor. Detta sammanhänger väsentligen därmed, att sådana kostnader som hittills bestritts från anslaget till projektering av vägar och broar förutsatts skola fr. o. m. nästa budgetår belasta vederbörande byggnadsanslag respektive bidragsanslaget till vissa forsknings- och undersökningsarbeten. Vad slutligen angår förslagsanslaget till bidrag till underhåll av vägar och gator väntas under detta anslag en automatisk utgiftsstegring från 15,8 till 28,0 milj. kronor uppkomma.

Ej heller i nu angivna delar har utskottet funnit anledning till erinran mot de i statsverkspropositionen framlagda anslagsberäkningarna.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts av utskottet sålunda tillstyrkta förslag skulle väganslagen för nästa budgetår komma att anvisas med ett sammanlagt belopp av ca 479,2 milj. kronor, innebärande en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagssumma med omkring 146,5 milj. kronor. Här ifrågavarande anslag skola praktiskt taget helt täckas av automobilskattemedel. Mot dessa medel skola därjämte avräknas vissa andra anslag under sjätte huvudtiteln, vilka av föredraganden beräknats till inalles ca 22,9 milj. kronor, vartill komma vissa anslag under nionde och elfte huvudtitlarna om sammanlagt ca 2,5 milj. kronor. I det följande kommer emellertid utskottet att tillstyrka, att bidragsanslagen till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder samt till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande höjas med 0,2 respektive 0,1 milj. kronor. Enligt utskottets förslag skulle sålunda det totala anslagsbelopp som skall avräknas mot automobilskattemedlen uppgå till $(479,2 + 22,9 + 0,2 + 0,1 + 2,5 =)$ i avrundat tal 505 milj. kronor, vilket exakt motsvarar summan av de i statsverkspropositionen för nästa budgetår beräknade automobilskattemedelsinkomsterna.

I de förenämnda motionerna I: 337 och II: 441 har berörts visst med automobilskattemedlens specialbudget sammanhängande spørsmål. Enligt motionärernas beräkningar skulle sålunda vid bifall till av dem framlagda förslag nu ifrågavarande anslag sammanlagt komma att icke oväsentligt överstiga nyss angivna belopp av 505 milj. kronor. För att förhindra ett överskridande av denna utgiftsram ha motionärerna föreslagit, att den del av anslagssumman som avser arbeten under tiden den 1 juli—den 31 december 1953 skall täckas av under budgetåret 1953/54 inflytande medel. Enligt på förevarande område tillämpade principer, vilka bl. a. innebära att för visst budgetår anvisade reservationsanslag med hela sitt belopp avräknas mot under samma budgetår inflytande automobilskattemedel, är emellertid ett sådant förfaringssätt icke möjligt. Utskottet vill dock samtidigt erinra om att å budgetutjämningsfonden finnes per den 30 juni 1951 bokförd en behållning av icke mindre än 255,7 milj. kronor, utgörande medel som tillförts fonden såsom överskott på automobilskattemedlens specialbudget. Därest, på sätt utskottet antytt i det föregående, för upprustningen av vägväsendet skulle erfordras tilläggsstatsanslag under nästa bud-

getår, kan sålunda ur specialbudgetens synpunkt täckning för dessa merutgifter anses föreligga genom den på budgetutjämningsfonden redovisade behållningen.

Till frågan om anvisandet av ovan berörda anslag återkommer utskottet under respektive punkter i det följande, varvid utskottet jämväl kommer att behandla vissa motionsledes framställda yrkanden.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 337 och II: 441 såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört.

10:o) **Vägunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 43—47) föreslagit riksdagen att till Vägunderhållet för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 188 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 160,0 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av ca 2,0 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 188 000 000 kronor för nästa budgetår.

I sin till 1950/51 års petita fogade preliminära beräkning av kostnaderna för det statliga vägväsendet under ett normalår har styrelsen angivit, att under vissa förutsättningar kostnaderna för vägunderhållet normalt borde upptagas till 155 milj. kronor. Med hänsyn till bl. a. de stora stegringarna i löne- och prisnivån och den språngvis inträffade och alltjämt fortgående, ovanligt starka stegringen av trafiken kan emellertid denna normalstat icke förutsättas gälla för budgetåret 1952/53.

Efter granskning av vägförvaltningarnas äskanden och med ledning av utfallet av verksamheten under tidigare budgetår har styrelsen funnit, att vägunderhållsanslaget för budgetåret 1952/53 bör beräknas till 188 milj. kronor enligt följande sammanställning.

	Milj. kronor
Grusning m. m.	19
Dammbindning	25
Hyvling	13
Väggropp	10
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	22
Broar, bryggor, färjor	10
Belagd vägbana	13
Vinterväghållning	28
Materialtillverkning	26
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	18
Katastrofreserv främst för försvårad vinterväghållning	4

Summa 188,0

Föredraganden har framhållit, att den ökning av vägunderhållsanslaget från 160 till 188 milj. kronor, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu föreslagit, delvis är en anpassning till de inträdda förändringarna i kostnadsnivån och delvis en reell ökning.

Föredraganden anför vidare följande.

»Om man vill klarlägga den reella ökning av vägunderhållsarbetet, som innefattas i styrelsens anslagsberäkning, bör man icke utgå från det av styrelsen angivna grundbeloppet av 155 milj. kronor, vilket representerar den vägunderhållskostnad varmed styrelsen räknat i sin normalbudget för vägväsendet, utan från det anslagsbelopp av 149 milj. kronor, som ursprungligen anvisats för budgetåret 1950/51. Detta belopp, vilket i stort sett torde motsvara arbetsvolymen under nämnda budgetår beräknad enligt 1950 års kostnadsnivå, bör i första hand omräknas med utgångspunkt från de av styrelsen angivna, mer eller mindre automatiska ökningarna och minskningarna på grund av inträdda löne- och prisstegringar, utförda beläggningsarbeten m. m. Därvid erhålles en summa av 172 milj. kronor. Det återstående av styrelsen äskade beloppet (188—172) 16 milj. kronor utgör en realökning, som bl. a. synes kräva en ökad insats av arbetskraft motsvarande minst 600 årsarbetare.

Med hänsyn till bl. a. vägtrafikens utveckling måste den angivna ökningen av vägunderhållets arbetsvolym enligt min mening betraktas som i hög grad angelägen. Med utgångspunkt från det just nu rådande läget på arbetsmarknaden kan det emellertid synas tveksamt huruvida möjlighet kommer att finnas att på en gång genomföra en sådan ökning. Jag anser likväl, att hela det begärda anslagsbeloppet av 188 milj. kronor bör anvisas för att finansiella hinder icke skola föreligga, därest förutsättningarna för den åsyftade utvidgningen av vägunderhållsarbetet framdeles skulle visa sig gynnsammare än vad som f. n. kan förutses.»

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under föregående punkt anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vägunderhållet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 188 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

11:o) *Nyanläggning av bygdevägar.* Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 47—49) föreslagit riksdagen att till Nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget uppföres med 21 000 000 kronor.

Styrelsen har gjort följande beräkning av medelsförbrukningen och medelsbehovet å de olika anslagen för statliga väginvesteringar.

Anslagsrubrik	Disponibla medel $\frac{1}{7}$ 1951	Beräknad medelsförbrukning 1951/52	Beräknad reservation $\frac{1}{7}$ 1952	Beräknad medelsförbrukning			Netto-behov (kol. 7/. kol. 4)	Beräknat anslagsbehov
				$\frac{1}{7}$ - $\frac{31}{12}$ 1952	$\frac{1}{1}$ - $\frac{31}{12}$ 1953	$\frac{1}{7}$ 1952 — $\frac{31}{12}$ 1953		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nyanläggning av hydevägar	9·3	8·0	1·3	7·5	12·7	20·2	18·9	21
Nyanläggning av ödebygdsvägar	5·9	5·5	0·4	4·0	6·5	10·5	10·1	11
Byggande av huvudvägar ..	18·2	17·0	1·2	20·0	37·0	57·0	55·8	60
Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar	17·1	15·5	1·6	12·0	23·0	35·0	33·4	37
Förstärkning och förbättring av vägar	43·5	39·0	4·5	27·0	47·0	74·0	69·5	75
Vägbeläggningar	37·3	21·0	16·3	15·0	35·0	50·0	33·7	35
Byggande av broar	24·8	21·0	3·8	13·5	32·0	45·5	41·7	45
Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar	3·9	0·8	3·1	1·0	¹ 1·0	2·0	—	—
Byggande av bro vid Bergnäset	5·6	4·7	0·9	2·6	¹ 2·3	4·9	4·0	4
Byggande av bro vid Hjulsta	2·7	2·7	—	2·0	—	2·0	2·0	2
Summa miljoner kronor	168·3	135·2	33·1	104·6	196·5	301·1	269·1	290

¹ Avser endast tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{30}{6}$ 1953.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 48 och 49).

Föredraganden har anfört följande.

»Det gångna årets erfarenheter giva vid handen att ökade ansträngningar måste göras för att sätta det befintliga vägnätet i ett tillfredsställande skick. I likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anser jag därför, att anslagen till ombyggnad av vägar nu böra höjas förhållandevis mera än nyanläggningsanslagen. Med beaktande bl. a. härav har jag funnit mig böra föreslå, att den av mig i det föregående under punkten 9 tillstyrkta anslagssumman för statliga väginvesteringar av 220,5 milj. kronor fördelas på följande sätt.

Nyanläggning av bygdevägar	14 000 000
Nyanläggning av ödebygdsvägar	7 000 000
Byggande av huvudvägar	55 000 000
Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar	28 500 000
Förstärkning och förbättring av vägar	47 000 000
Vägbeläggningar	27 000 000
Byggande av broar	36 000 000
Byggande av bro vid Bergnäset	4 000 000
Byggande av bro vid Hjulsta	2 000 000

Summa kronor 220 500 000»

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anförft får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Nyanläggning av ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 12, s. 50) föreslagit riksdagen att till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 4,5 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 1,4 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 11 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anförft får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Byggande av huvudvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 50) föreslagit riksdagen att till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 16,0 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 2,1 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 60 000 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anförft får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 50 och 51) föreslagit riksdagen att till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 28 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 13,4 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 3,7 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 37 000 000 kronor för nästa budgetår.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 28 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) **Förstärkning och förbättring av vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 15, s. 51) föreslagit riksdagen att till Förstärkning och förbättring av vägar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 47 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 37,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns en reservation av 6,5 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 75 000 000 kronor för nästa budgetår.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 47 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) **Vägbeläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 51) föreslagit riksdagen att till Vägbeläggningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 27 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 22,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns en reservation av 15,3 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 35 000 000 kronor för nästa budgetår.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 27 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

17:o) **Byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 52) föreslagit riksdagen att till Byggande av broar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 21,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 6,2 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 45 000 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Gustaf Karlsson m. fl.* (I: 29) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson i Torp m. fl.* (II: 60), i vilka föreslagits, att riksdagen vid behandlingen av förevarande punkt måtte uttala sig för att broförbindelsen från Orust och Tjörn till fastlandet är av sådan angelägenhetsgrad att arbetet med detta brobygge omedelbart bör komma till stånd;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Persson i Norrby* väckt motion (II: 70), vari hemställts att riksdagen måtte besluta, att utöver det äskade anslaget till byggande och underhåll av broar måtte beviljas ett extra anslag av 9 000 000 kronor, att utgå till ombyggnad och underhåll av broar ingående i vägar av enklare och mera lokal karaktär.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 60 och II: 70.

Utskottet. I motionen II: 70 har föreslagits, att riksdagen utöver förevarande anslag måtte bevilja ett extra anslag å 9 milj. kronor att utgå till ombyggnad och underhåll av broar som ingå i vägar av enklare och mera lokal karaktär. Enligt motionärens mening kunde det nämligen befaras, att den uppräknade väganslagen som förutsatts för nästa budgetår skulle främst komma de större vägarna till godo, medan de mindre vägarna finge stå tillbaka, hur nödvändiga de än vore för den lokala trafiken.

Med anledning härav vill utskottet till en början erinra om att frågor rörande ordningsföljden för olika broföretag behandlas mycket ingående av väg- och vattenbyggnadsverket i samråd med vederbörande länsstyrelser och länsvägnämnder samt försvarsstaben. Därvid visar det sig ofta, att ett helt brosystem måste förbättras för att ett högre hjultryck skall kunna tillåtas på viss väg. Till följd härav kan inträffa, att iståndsättningen av en närbelägen sämre bro får komma i efterhand. Det är emellertid uppenbart, att möjligheterna att tillgodose de många behoven på förevarande område komma att väsentligt förbättras i och med den ökade investeringsverksamhet som nu kan förväntas. Utskottet, som icke anser skäl föreligga för de av motionären uttalade farhågorna, förutsätter också att brobyggnadsanslaget i erforderlig utsträckning användes jämväl för mindre företag, där

sådana äro sakligt motiverade. Då det vidare torde vara mindre lämpligt att för nu berörda ändamål anvisa ett särskilt anslag och då någon ytterligare förhöjning av det ordinarie anslaget knappast kan komma i fråga, finner sig utskottet böra avstyrka bifall till motionen.

Vad därefter angår det i de båda likalydande motionerna I: 29 och II: 60 berörda spörsmålet torde få erinras om att på sin tid utarbetats förslag till broförbindelser från såväl Orust som Tjörn till fastlandet. Av vissa skäl har emellertid intetdera av dessa båda alternativ kommit till utförande. Enligt vad utskottet under hand erfarit pågå f. n. inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen detaljerade utredningar i frågan, vilka väntas vara färdiga innevarande vår och därefter torde komma att behandlas i vederbörlig ordning. Samtidigt har från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens sida lämnats den upplysningen, att styrelsen betraktar nämnda projekt som ett företag av hög angelägenhetsgrad och därför ämnar upptaga detsamma på det aktuella byggnadsprogrammet, så snart pågående arbeten vid Bergnäset och Hjulsta slutförts. Även utskottet anser ifrågakvarande broförbindelse vara av sådan betydelse, att densamma snarast möjligt bör komma till stånd. Med hänsyn till nyssberörda omständighet finner utskottet dock icke anledning föreligga för riksdagen att, på sätt förordats i sistnämnda båda motioner, göra särskilt uttalande i frågan.

Under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 9:o) anført får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må till *Byggande av broar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 36 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

II. att motionerna I: 29 och II: 60 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

III. att motionen II: 70 icke må bifallas av riksdagen.

18:o) **Byggande av bro vid Bergnäset.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 52 och 53) föreslagit riksdagen att till *Byggande av bro vid Bergnäset* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till byggande av bro vid Bergnäset har för innevarande budgetår anvisats 3,70 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns en reservation av 1,88 miljon kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 4 000 000 kronor.

Föredraganden har biträtt styrelsens förslag.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Byggande av bro vid Bergnäset* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Byggande av bro vid Hjulsta.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 53 och 54) föreslagit riksdagen att till Byggande av bro vid Hjulsta för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till byggande av bro vid Hjulsta ha för innevarande budgetår anvisats 2,00 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 0,68 miljon kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att för nästa budgetår anvisas ett anslag av 2 000 000 kronor.

Föredraganden har biträtt styrelsens förslag.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Byggande av bro vid Hjulsta* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) **Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 54) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

21:o) **Vissa vägbyggnadsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 21, s. 55) föreslagit riksdagen att till Vissa vägbyggnadsarbeten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 kronor.

Föredraganden, som framhållit att någon ytterligare medelsanvisning under förevarande anslag icke ifrågasatts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår, anser anslaget böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Föredraganden anför vidare följande.

»Såsom framgår av den redogörelse för anslagets användning, som lämnats i 1950 års statsverksproposition (VI ht p. 15), har detsamma hittills haft en viss arbetsmarknadsreglerande funktion, nämligen att finansiera vägarbeten för sysselsättning av friställd arbetskraft framför allt inom vägväsendet och skogsbruket vid uppträdande arbetslöshet inom ett begränsat område. Under rådande förhållanden på arbetsmarknaden torde emellertid anslaget icke komma att tagas i anspråk för sådant ändamål i någon större utsträckning. Med hänsyn härtill synes det kunna tjäna som reserv även för vissa andra ändamål. Jag syftar härvid bl. a. på det väg- och brobygg-

nadsprogram, som nyligen framlagts av 1949 års skärgårdstrafikkommision för lösande av vissa kommunikationsproblem i Stockholms skärgård. Därest detta program vid den slutliga prövningen av kommissionens förslag befinnes böra helt eller delvis genomföras, torde förevarande anslag böra tagas i anspråk för ändamålet, i den mån arbetena icke kunna inrymmas inom ramen för den ordinarie tilldelningen av vägbyggnadsmedel till Stockholms län. Även andra liknande fall av extraordinär natur kunna tänkas, där anslaget skulle kunna tillgodose ett behov. Som en förutsättning för anslagets användning bör emellertid alltjämt gälla att det endast får disponeras för sådana företag, vilka kunna bedrivas utan förfång för arbetskraftsförsörjningen för de arbeten, som samtidigt skola utföras i ordinarie ordning.»

Utskottet. Förevarande anslag anses för nästa budgetår kunna anvisas med ett allenast formellt belopp av 100 kronor, vilket tillstyrkes av utskottet.

Beträffande anslagets användning har föredraganden föreslagit, att det samma under vissa förutsättningar skall få tagas i anspråk jämväl för ändamål, vilka icke direkt äga samband med dess primära arbetsmarknadsreglerande funktion. Såsom exempel härpå ha nämnts vissa väg- och brobyggnader som framdeles kunna komma till utförande i enlighet med det av 1949 års skärgårdstrafikkommision framlagda programmet för lösande av vissa kommunikationsproblem i Stockholms skärgård. Vad föredraganden härutinnan anfört och förordat har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

22:o) **Markförvärv m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 55 och 56) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Markförvärv m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 56) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

24:o) **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 56), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

25:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 57—59) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Förevarande anslag är å gällande riksstat uppfört med 15,8 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 28 000 000 kronor samt att möjlighet införes att, om så av omständigheterna befinnes påkallat, vid mitten av löpande fyraårsperiod verkställa en procentuell justering av kostnadsberäkningen för underhållsbidraget för den återstående delen av perioden med hänsyn till då rådande löne- och prisläge.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 57—58).

Föredraganden, som icke funnit anledning till erinran mot styrelsens beräkning av anslaget för nästa budgetår, framhåller att den avsevärda anslagsökning som föreslagits huvudsakligen är en följd av den trafikstegring och den förskjutning i kostnadsnivån, som inträtt under den senaste fyraårsperioden och som först nu slår igenom i anslagsberäkningen. Däremot anser föredraganden närmare erfarenheter om utvecklingen under den nya fyraårsperioden böra avvaktas, innan frågan om en ändring av gällande principer för underhållsberäkningen upptages till behandling.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

26:o) **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 59—61) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 17,5 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 22,0 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 30 000 000 kronor.

Styrelsen framhåller, att den snabba ökningen av fordonsbeståndet och av trafiken medfört en avsevärt ökad belastning på städernas vägar och gator. För de tidigare starkt trafikerade gatorna har detta resulterat i minskad framkomlighet och kraftigt ökade risker i trafikhänseende. I sina petita till 1950 års riksdag föreslog styrelsen, i vetskap om en sådan utveckling, en viss koncentration till smärre företag, omfattande regleringar av gatukors o. d., som kunde beräknas giva relativt snabba resultat i form av ökad trafiksäkerhet och framkomlighet. Läget är emellertid nu sådant, att förutom dylika smärre arbeten även vissa mer omfattande och kostnadskrävande företag måste igångsättas för att råda bot på sådana uppenbara missförhållanden, som icke kunna elimineras enbart genom åtgöranden i mera blygsam skala.

Föredraganden har erinrat, att den nu aktuella anslagsberäkningen närmast avser kalenderåret 1953, samt anför vidare följande.

»Av en kompletterande redogörelse, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 30 oktober 1951 överlämnat, framgår att städerna beräkna att under år 1951 ha utfört arbeten, ingående i fördelningsplanen, samt vissa bidragsberättigade brobyggnadsarbeten till en sammanlagd kostnad av 19,2 milj. kronor. Motsvarande kostnad 1950 uppskattas till ungefär 10 milj. kronor. Till följd av den ökning, som sålunda förutsetts för 1951, beräknas bidragsanslaget vid ingången av 1952 vara överdisponerat med 7,7 milj. kronor. Under år 1952 väntas anläggningsverksamheten öka ytterligare så att eftersläpningen i anslagstilldelningen per den 1 januari 1953 skulle stiga till 13 milj. kronor. Av det anslag om 30 milj. kronor, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat, skulle därvid endast 17 milj. kronor belöpa på arbeten under år 1953.

Den ganska avsevärda ökningen av anläggningsverksamhetens omslutning från 1950 till 1951 kan, enligt vad jag underhand inhämtat från styrelsen, förklaras bl. a. med att flera större brobyggnader kommit i gång 1951. Härtill komma de löne- och prisstegringar, som inträtt sedan 1950.

Av samma skäl som kunna anföras i fråga om landsbygdens huvudvägnät är det angeläget att förbättringen av det för biltrafiken viktiga väg- och gatunätet i städerna påskyndas i den utsträckning omständigheterna tillåta.

En för snäv anslagsram medför att också fördelningsplanens omfattning måste begränsas. Detta kan leda till att i planen icke kunna medtagas alla de för den genomgående biltrafiken angelägna arbeten, vilka städerna skulle vara benägna att utföra inom ramen för föreliggande arbetskraftsresurser, därest bidrag kunde påräknas. Åtminstone för vissa städers del torde dessutom gälla att anslagstilldelningens storlek inverkar även på deras benägenhet att igångsätta arbeten, som redan ingå i fördelningsplanen.

Vad här anförts ger enligt min mening vid handen att en höjning av förevarande anslag är befogad. Med hänsyn dels till osäkerheten be-

träffande de uppgifter, på vilka anslagsberäkningen grundats, och dels till de begränsade statsfinansiella resurserna anser jag mig emellertid böra förorda, att den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda anslagsökningen av 12,5 milj. kronor begränsas till 8,5 milj. kronor. I enlighet härmed uppföres anslaget med (17 500 000 + 8 500 000) 26 000 000 kronor.»

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 26 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 62—74) föreslagit riksdagen att dels till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen, dels ock medgiva att under budgetåret 1952/53 statlig kreditgaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 6,8 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 2,3 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 9 000 000 kronor. Styrelsen har vidare föreslagit en höjning till 15 000 kronor av den övre kostnadsgränsen för sådana mindre broombyggnader till vilka särskilt s. k. iståndsättningsbidrag må utgå.

Vid anslagsberäkningen har hänsyn tagits till resultatet av ett av styrelsen den 14 juli 1951 redovisat utredningsuppdrag angående statligt stöd till anskaffande av vägmaskiner för underhåll av enskilda vägar. Med denna utredning sammanhänger i sin tur ett av särskilt tillkallade sakkunniga, 1948 års vinterväghållningsutredning, den 14 december 1950 avgivnet betänkande angående snöröjning på enskilda vägar.

Vad beträffar resultatet av den förstnämnda utredningen finner väg- och vattenbyggnadsstyrelsen det berättigat att staten genom särskilt ekonomiskt stöd stimulerar till ökad maskinanvändning i underhållet av enskilda vägar, till vilka statligt underhållsbidrag utgår. Då det emellertid, med hänsyn till det isolerade läge som många enskilda vägar ha, icke är ekonomiskt försvarligt att insätta maskiner vid underhåll av alla vägar, skulle bidrag till maskinanskaffning för enbart en del vägar medföra orättvisa de enskilda väghållarna emellan. Vidare skulle ett bidragssystem för detta ändamål nödvändiggöra kontroll över att maskinerna icke utnyttjades för andra uppgifter än dem för vilka statsbidrag beviljats. Styrelsen anser därför, att det ekonomiska stödet till inköp av egentliga väg-

underhållsmaskiner — huvudsakligen krossverk och väghyvlar — bör inskränkas till att staten underlättar kapitalanskaffningen för inköp av dylika maskiner. Styrelsen föreslår, att staten skall, under vissa förutsättningar, ikläda sig lånegaranti för lån i kreditinrättningar till inköp av maskiner. Låntagare skall därvid vara sammanslutning av enskilda väghållare, maskinstation för jordbruket eller kommun och låntagaren skall svara för maskinens användning och förvaltning.

Vinterväghållningsutredningen avvisar tanken på förstattligande av vinterväghållningen. Utredningsmännen framhålla bl. a., att en sådan åtgärd skulle innebära, att man i administrativt hänseende inrättade en ny vägkategori, omfattande vägar som viss del av året vore allmänna men under återstoden enskilda vägar. På dessa vägars vinterunderhåll skulle från trafikanternas sida snart komma att ställas samma krav som beträffande de allmänna vägarna, oavsett huruvida trafikmängden motiverade en med dessa vägar jämförbar underhållsstandard. En förutsättning för standardhöjningen av vinterunderhållet skulle vidare i många fall vara omfattande förbättrings- och istandsättningsarbeten vilka, med den administrativa karaktär vägarna avsetts erhålla, skulle bekostas av väghållarna. En följd härav bleve ofta att endast väghållare, som hade möjlighet att göra avsevärda investeringar i förbättring av en väg, kunde komma i åtnjutande av den förmån som förstattligandet av vinterunderhållet innebure.

Beträffande den närmare innebörden av utredningsförslagen torde få hänvisas till propositionen (s. 62—66).

Över utredningsförslagen ha yttranden avgivits av ett stort antal myndigheter och organisationer (s. 66—71).

Efter att i korthet ha berört resultatet av förenämnda utredningar samt de synpunkter som därvid framkommit har *föredraganden* anfört följande.

»Man kan ha olika uppfattningar om huru långt statens medverkan vid mekaniseringen av underhållsarbetet på de enskilda vägarna bör utsträckas. För egen del är jag av den meningen att mekaniseringssträvandena bäst skulle främjas om väg- och vattenbyggnadsverket med sin tekniska expertis direkt kunde engageras i denna uppgift genom att vägförvaltningarna i avsevärt ökad utsträckning åtog sig vägunderhållsarbete för enskilda väghållares räkning. I det rådande läget på vägväsendets område, då vägförvaltningarnas alla resurser måste mobiliseras för att hålla det allmänna vägnätet i ett tillfredsställande skick, synes man emellertid knappast kunna vänta sig att vägförvaltningarna därutöver skola vara i stånd att i någon större utsträckning öka sina arbetsprestationer på den enskilda väghållningens område. Förutsättningarna för ökade insatser torde emellertid vara något växlande för olika län och trakter och jag anser därför att, såsom vinterväghållningsutredningen föreslagit, en inventering bör göras rörande vägförvaltningarnas möjligheter att öka sina tjänster åt enskilda väghållare.

Med hänsyn till vad sålunda anförts torde man få räkna med att rationaliseringen av underhållsarbetet på de enskilda vägarna tills vidare får ankomma huvudsakligen på väghållarna själva. Under sådana förhållanden synes det mig emellertid befogat att staten i stället söker befrämja rationaliseringen genom att lämna ekonomiskt stöd åt väghållarna för anskaffning av maskiner och redskap. Denna form av statlig medverkan, såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och vissa av remissmyndigheterna påpekat, väntas medföra bl. a. den fördelen, att jordbrukets traktorer och maskinhållningsorganisationer på ett ändamålsenligt sätt kunna inkopplas i det enskilda väghållningsarbetet.

Den utformning och omfattning av understödsverksamheten, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordat, förefaller att innefatta en efter omständigheterna lämplig avvägning av detta nya statliga engagemang. Det föreslagna understödssystemet bör enligt min mening sålunda prövas i praktiken, innan de i vissa remissyttranden ifrågasatta utvidgningarna av detsamma upptagas till närmare övervägande.

Av skäl som anförts av Svenska landskommunernas förbund m. fl. bör garantigivningen icke omfatta kommunerna. Den av nämnda förbund berörda frågan om statsbidrag till kommun för enskild väghållning torde böra upptagas till prövning i annat sammanhang.

I anslutning till statskontorets uttalande att det föreslagna bidragssystemet innebär ett dubbelbidrag vill jag framhålla att jag förutsätter att, i den mån särskilt bidrag till redskapsanskaffning beviljas, i underlaget för det ordinarie underhållsbidraget icke inräknas några kapitalkostnader för motsvarande redskap.

Därest riksdagen icke finner anledning till erinran emot de här förordade principerna för ekonomiskt stöd till maskin- och redskapsanskaffning för underhåll av vissa enskilda vägar, torde Kungl. Maj:t böra utfärda erforderliga författningsbestämmelser i ämnet.

Den i vissa remissyttranden berörda frågan om samordning av vägförvaltningarnas, kommunernas och de enskilda väghållarnas insatser i fråga om underhållet av enskilda vägar bör beaktas i samband med bidragsgivningen.

Vad slutligen angår de av vinterväghållningsutredningen behandlade spörsmålen rörande dels utjämning mellan olika beställare av kostnaderna för framkörning med vägförvaltningarnas plogaggregat och dels eventuell minskning av det tioprocentiga pristillägg, som nu utgår då vägförvaltningarna ombesörja snöplogning på enskilda vägar med anlitande av entreprenör, har jag, med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört i ämnet, icke ansett mig böra ifrågasätta någon ändring av nu tillämpade principer.»

Beträffande frågan om anslag för nästa budgetår anför föredraganden följande.

»I överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hör i anslaget till Bidrag till underhåll av enskilda vägar för nästa budgetår

inräknas ett belopp av 700 000 kronor för bidrag till redskapsanskaffning. I vilken utsträckning medel för fullföljande av det av styrelsen framlagda anskaffningsprogrammet framdeles böra anvisas, torde få bli beroende av erfarenheterna.

Mot storleken av det föreslagna totalbeloppet för den statliga lånegarantien under budgetåret 1952/53, 2 000 000 kronor, har jag heller icke funnit något att erinra.

Jag tillstyrker att bidragsanslaget, i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan, för nästa budgetår uppföres med 9 000 000 kronor.

Därest riksdagen icke finner anledning till erinran mot den föreslagna höjningen till 15 000 kronor av den övre kostnadsgränsen för sådan mindre broombyggnad, vilken kan hänföras till iståndsättningsarbete jämlikt 2 § statsbidragskungörelsen, torde detta högre gränsvärde få tillämpas från och med nästa budgetår.

Jag får i sammanhanget slutligen meddela, att jag ämnar föreslå Kungl. Maj:t att särproposition framlägges till 1952 års riksdag angående vissa frågor som behandlats i den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt skogsstyrelsen den 20 oktober 1950 avlämnade utredningen rörande statligt stöd till byggande och underhåll av enskilda vägar.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Andersson* (I: 132) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson* i Långviksmon *m. fl.* (II: 274), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att statsbidrag på lägst 50 och högst 70 % skall utgå till väg-intressenterna för iståndsättande av sådana vägar som beslutats skola övertagas till allmänt underhåll och att anslag härtill beviljas med förslagsvis 2 milj. kronor för nästa budgetår;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Hansson* i Skediga väckt motion (II: 439), i vilken hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning, huruvida icke enskilda vägar, som erhålla statsbidrag för underhållet, helt kunna ställas under den statliga vägorganisationens skötsel.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 274 och II: 439.

Utskottet. På grundval av vissa resultat, vilka vunnits vid de i det föregående omnämnda utredningarna, har Kungl. Maj:t under förevarande punkt framlagt förslag om ekonomiskt stöd från statens sida till mekaniseringen av underhållet på sådana enskilda vägar till vilka underhållsbidrag utgår. Enligt förslaget skall detta stöd beträffande inköp av vägunderhållsmaskiner få formen av en statlig lånegaranti för kapitalanskaffningen samt vid inköp av större redskap utgå såsom bidrag med 60 procent av inköpskostnaden.

Utskottet finner för sin del det sålunda föreslagna nya understödssystemet ändamålsenligt. Mot de i statsverkspropositionen uppdragna riktlinjerna för verksamhetens utformning och handhavande har utskottet intet att erinra.

I motionen II: 439 har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning, huruvida icke enskilda vägar som erhålla statsbidrag för underhållet helt kunna ställas under den statliga vägorganisationens skötsel. Med anledning härav vill utskottet erinra om att motioner av liknande innebörd regelbundet väckts under de fyra senaste åren utan att dock vinna riksdagens bifall. Enligt utskottets mening ha några nya omständigheter icke tillkommit som nu kunde motivera ett annat ställningstagande från riksdagens sida. Det synes snarare föreligga så mycket mindre anledning att i år biträda motionärens yrkande som det ovan berörda understödssystemet får antagas komma att medföra en betydande hjälp åt de enskilda väghållarna. I avvaktan på närmare erfarenhet rörande detta system torde den statliga vägorganisationen icke i vidare mån än nu förutsatts böra tagas i anspråk för den här ifrågavarande verksamheten. Framhållas må därjämte att riksdagen senare i år, enligt vad föredraganden anmält, genom en särskild proposition får tillfälle att taga ställning till vissa andra frågor, vilka beröra omfattningen av och formerna för statens bidrag till den enskilda väghållningen.

Lika litet kan utskottet tillstyrka bifall till det i de båda likalydande motionerna I: 132 och II: 274 framförda förslaget om anvisande av ett särskilt anslag å 2 milj. kronor, vilket skulle utnyttjas för statsbidrag till vederbörande väginressenter för iståndsättande av sådana vägar som beslutats skola övertagas till allmänt underhåll. Enligt vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hand upplyst disponeras redan nu betydande belopp från de ordinarie väganlagen för dylika iståndsättningsarbeten. Möjligheterna härtill torde ytterligare förbättras genom den allmänna anslagshöjning som förutsatts för nästa budgetår, varför speciella medel för ändamålet icke synas erforderliga. I detta sammanhang vill utskottet slutligen framhålla, att utskottet icke finner anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag om höjning till 15 000 kronor av den övre kostnadsgränsen för sådan mindre broombyggnad som jämlikt gällande statsbidragsbestämmelser kan hänföras till iståndsättningsarbete.

Under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 9:o) anfört får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må

a) till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) medgiva, att under budgetåret 1952/53 statlig kreditgaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor;

II. att motionerna I: 132 och II: 274 icke må bifallas av riksdagen;

III. att motionen II: 439 icke må bifallas av riksdagen.

28:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 75 och 76) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till ifrågavarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 4,9 milj. kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns en reservation av 6,1 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 6 500 000 kronor för nästa budgetår. Styrelsen har därjämte föreslagit viss ändring av gällande bestämmelser om uppdelning av byggnadsbidrag i vissa fall på två eller tre år.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 75 och 76).

Föredraganden anser styrelsens anslagsberäkning böra godtagas och framhåller vidare att, därest riksdagen icke finner anledning till erinran mot de av styrelsen föreslagna ändringarna i gällande föreskrifter om uppdelning av statsbidraget i vissa fall på två eller tre år, Kungl. Maj:t torde böra meddela beslut i överensstämmelse med styrelsens förslag.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svedberg m. fl.* (I: 131) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Varuträsk (II: 190), har hemställts, att förevarande anslag måtte för budgetåret 1952/53 anvisas med 12 000 000 kronor.

Beträffande skälen för nämnda yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 131.

Utskottet. Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning har Kungl. Maj:t till byggande av enskilda vägar för nästa budgetår äskat ett bidragsanslag av 6,5 milj. kronor. I de båda likalydande motionerna I: 131 och II: 190 har emellertid hemställts, att riksdagen till förevarande ändamål måtte anvisa 12 milj. kronor.

Utskottet vill erinra om att den av Kungl. Maj:t föreslagna medelsanvisningen innebär en anslagsförhöjning med icke mindre än drygt 60 procent. Även om med hänsyn till föreliggande behov åtskilliga skäl kunna anföras till stöd för det av motionärerna framställda yrkandet, torde likväl i dagens läge förutsättningar saknas för ytterligare utökning av bidragsverksamheten på förevarande område. Härutinnan synas icke minst böra beaktas de svårigheter som väg- och vattenbyggnadsverkets personalorganisation för den enskilda väghållningen redan nu har att kämpa med, en fråga som utskottet i korthet berört under punkten 5:o) i det föregående. Ut-

skottet förutsätter emellertid, att den nu avsedda upprustningen av landets vägväsende efter hand skall kunna leda till en än starkare utökning av byggnadsverksamheten även på förevarande område.

Mot vad föredraganden föreslagit beträffande viss ändring av gällande statsbidragsföreskrifter har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under hänvisning jämväl till vad utskottet under punkten 9:o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 131 och II: 190, till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

29:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 77) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 350 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en höjning av anslaget med 450 000 kronor för nästa budgetår.

Styrelsen framhåller, att utöver tidigare beviljade medel skulle under budgetåret 1951/52 erfordras ytterligare 183 000 kronor för att bidrag till samtliga bidragsberättigade kostnader för sådana säkerhetsanordningar till vilka bidrag redan sökts skulle kunna utbetalas. Bidragskostnaden för sådana ytterligare anordningar, som beräknas bliva färdigställda år 1951 och för vilka statsbidrag komma att sökas före den 1 april 1952, uppskattas till sammanlagt ca 630 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1952/53 skulle sålunda uppgå till 813 000 kronor, vilket belopp av styrelsen anses kunna avrundas till 800 000 kronor.

Föredraganden har tillstyrkt styrelsens anslagsäskande.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

30:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 30, s. 78—80) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 90 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 350 000 kronor för nästa budgetår.

Den föreslagna anslagsökningen avser främst kostnader för speciella utredningar inom vägväsendet, vilka kostnader beräknas till 250 000 kronor. Styrelsen framhåller, att det nu anmälda medelsbehovet dock icke innebär någon reell höjning, då för dylika utredningar medel av samma storleksordning tidigare inräknats i anslaget till Projektering av vägar och broar.

Föredraganden har intet att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag att sådana kostnader, som f. n. belasta anslaget till Projektering av vägar och broar, fr. o. m. nästa budgetår i stället skola bestridas från vederbörande byggnadsanslag resp. anslaget till Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten. Den behållning å projekteringsanslaget, som kan komma att föreligga vid utgången av innevarande budgetår, anses dock, i den mån den är bunden genom tidigare dispositioner, böra få tagas i anspråk under nästa budgetår.

Vad angår beräkningen av anslaget till Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten anser sig föredraganden icke böra tillstyrka styrelsens förslag om höjningar av bidraget till samfundet för hembygdsvård samt av bidraget till kostnader för anordnande av kurser, för studieresor m. m. För speciella utredningar inom vägväsendet beräknas vidare ett till 200 000 kronor begränsat belopp. I enlighet härmed uppföres anslaget med (90 000 + 200 000) 290 000 kronor.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet under punkten 9:o anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor, att avräknas mot automobilskattmedlen.

31:o) **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 80 och 81) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor, att avräknas mot automobilskattmedlen.

32:o) **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 81 och 82), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

33:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 82) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

34:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 34, s. 82 och 83) föreslagit riksdagen att till Bidrag till handelshamnar och farleder för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2,6 milj. kronor, varav 1,7 milj. kronor ha anvisats under särskilt anslag med rubriken Bidrag till vissa handelshamnar. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en reservation av 2 004 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 3 500 000 kronor.

Styrelsen erinrar om att tidigare ett årligt statsbidragsanslag av minst 5 milj. kronor ansetts behövt för att tillgodose det investeringsbehov, som i 1944 års hamnutrednings betänkande beräknats för tiden fram till år 1960. Med hänsyn till prisutvecklingen sedan utredningen avgav sitt betänkande bör nämnda årsbelopp ökas med omkring 25 %.

Styrelsen framhåller vidare, att läget på detta område nu är sådant, att man icke utan allvarliga konsekvenser kan uppskjuta utförandet av vissa arbeten, främst kompletterings-, ombyggnads- och utvidgningsarbeten.

Slutligen föreslår styrelsen att anslaget sammanslås med det särskilda anslag till påbörjande av vissa hamnarbeten på västkusten, som beviljats för budgetåret 1951/52.

Föredraganden har anfört följande.

»För de hamnbyggnader på västkusten, till vilkas påbörjande ett särskilt anslag med rubriken Bidrag till vissa handelshamnar anvisats för innevarande budgetår, bör i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag för nästa budgetår beräknas ett ytterligare belopp av 1 000 000 kronor under det ordinarie anslaget till Bidrag till handelshamnar och farleder. För övriga bidragsbehov kan jag under rådande förhållanden icke tillstyrka större medelsanvisning än 1 000 000 kronor. I enlighet härmed uppföres förevarande anslag med 2 000 000 kronor. Till detsamma bör överföras den behållning, som vid utgången av innevarande budgetår kan komma att kvarstå å anslaget till Bidrag till vissa handelshamnar.»

Utskottet. Medelsbehovet för nästa budgetår under bidragsanslaget till handelshamnar och farleder har av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppskattats till 3,5 milj. kronor. Härav avser 1 milj. kronor sådana arbeten, för vilka innevarande budgetår disponerats ett särskilt anslag. I denna del ha styrelsens medelsäskanden tillstyrkts av föredraganden. För övriga hithörande företag har föredraganden däremot icke ansett sig kunna förorda högre belopp än 1 miljon kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sålunda förevarande anslag anvisas med sammanlagt 2 milj. kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Samtidigt önskar emellertid utskottet framhålla följande.

I sitt den 6 maj 1949 avgivna betänkande (SOU 1949: 2) har 1944 års hamnutredning framlagt förslag angående statens medverkan till om- och utbyggnad av handelshamnarna med tillhörande infartsleder. Någon ställning härtill ha statsmakterna dock ännu icke tagit. Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sin petitaskrivelse framhållit, har detta medfört stor osäkerhet, som fått ogynnsamma återverkningar i olika avseenden. Svårigheterna ha icke minst tagit sig uttryck däri, att vederbörande kommunala myndigheter icke kunna planera verksamheten på mest ändamålsenliga sätt.

Med hänsyn till nu antydda omständigheter finner utskottet det önskvärt, att en översyn av förhållandena på förevarande område snarast kommer till stånd. Syftet bör därvid vara att skapa en säker grund för bedömandet av de åtgärder i fråga om utbyggnaden av handelshamnar och farleder som få anses mest angelägna. Av särskild vikt torde vara att bestämda riktlinjer för verksamheten uppdragas, vilka kunna tjäna till ledning för den statliga politiken på längre sikt. Enligt utskottets mening bör det vara möjligt, att konkreta förslag härutinnan föreläggas riksdagen redan nästkommande år.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må

- a) till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor;
- b) i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört.

35:0) **Statliga farledsarbeten.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 84 och 85) föreslagit riksdagen att till Statliga farledsarbeten för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en behållning av 95 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 2 700 000 kronor, vilket belopp är avsett för påbörjande av två i inomskärsfarleden i Bohuslän ingående företag, nämligen förbättring

av farledssträckan Hamburgsund—Hornö ränna samt utförande av den s. k. Sannäskanalen. För det förstnämnda företaget har beräknats ett belopp av 1,2 miljon kronor och för det sistnämnda 1,5 miljon kronor.

Föredraganden, som med hänsyn till det rådande ekonomiska läget icke anser sig kunna tillstyrka någon medelsanvisning till förenämnda arbeten, föreslår att anslaget även för nästa budgetår uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson m. fl.* (I: 59) och den andra inom andra kammaren av herr *Staxäng m. fl.* (II: 88), har hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ett anslag av 800 000 kronor.

Beträffande motiveringen för nämnda förslag torde få hänvisas till motionen I: 59.

Utskottet. Med hänsyn till det rådande ekonomiska läget har föredraganden icke ansett sig kunna tillstyrka någon medelsanvisning för vissa av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen planerade farledsarbeten i Bohuslän. I de båda likalydande motionerna I: 59 och II: 88 har emellertid hemställts, att riksdagen till förevarande ändamål måtte anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor, avsett att tagas i anspråk för påbörjande av farledssträckan Hamburgsund—Hornö ränna.

För egen del finner utskottet de av motionärerna framförda synpunkterna vara förtjänta av det största beaktande. Att iordningställandet av nyssnämnda farledssträcka skulle bli till avsevärt gagn för kusttrafiken i berörda trakter torde sålunda vara höjt över varje tvivel. Jämväl vissa beredskapspolitiska skäl tala för projektet. De sakkunniga instanser som haft tillfälle att yttra sig i frågan ha också samtliga varit ense om att här avsedda arbete snarast bör komma till utförande. Med hänsyn till de jämförelsevis begränsade kostnaderna synas vidare några mera vägande invändningar av statsfinansiell natur icke kunna riktas mot motionärernas förslag. Ej heller föreligga i detta fall några arbetsmarknadspolitiska omständigheter som skulle kunna utgöra hinder mot att beslut nu fattas i frågan. Företagets huvudsakliga karaktär av muddringsarbete torde snarare innebära ett ytterligare skäl för att detsamma påbörjas, enär väg- och vattenbyggnadsverket därigenom får tillfälle att sysselsätta just den personal som verket är angeläget att behålla i tjänst men f. n. har svårigheter att bereda arbete. Utskottet finner sig därför böra tillstyrka motionärernas förslag, att förevarande anslag anvisas med ett belopp av 800 000 kronor för nästa budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 59 och II: 88, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

36:o) **Byggande av fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 36, s. 85—87) föreslagit riksdagen att till Byggande av fiskehamnar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1,0 miljon kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en behållning av ca 2,3 milj. kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 3 000 000 kronor för nästa budgetår.

Efter att ha erinrat om att anslagsanvisningen till byggande av fiskehamnar för budgetåren 1948/52 uppgått till sammanlagt endast 4,5 milj. kronor eller ej fullt en fjärdedel av det totalbelopp, som upptagits i den av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda femårsplanen, framhåller väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att denna eftersläpning i det tidigare planerade fiskehamnsbyggandet speciellt på västkusten medfört, att ett flertal hamnar snart sakna tillförlitliga förtöjningsmöjligheter för fiskebåtarna.

Styrelsen har vidare i yttrande den 20 oktober 1951 över en framställning om åtgärder för ordnande av hamnfrågan på Visingsö förklarat, att styrelsen i sina petita för budgetåret 1952/53 räknat med att för påbörjande av utbyggnaden av Visingsö hamn ett belopp av 400 000 kronor skulle utgå från anslagen till Byggande av fiskehamnar samt Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder. För företagets utförande har beräknats en byggnadstid av två år samt en byggnadskostnad av 760 000 kronor.

Föredraganden har anfört följande.

»Med hänsyn bl. a. till inträdda kostnadsstegringar har jag ansett mig böra tillstyrka en höjning av förevarande anslag till 1 500 000 kronor. Jag har härvid räknat med att detta anslag också skall lämna tillgång till beviljande av ett delbidrag till iståndsättning av hamnen på Visingsö, vilket arbete icke ingår i fiskehamnsutredningens femårsplan. Bidragsbehovet i övrigt för ifrågavarande företag synes för nästa budgetår i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag böra täckas från anslaget till Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder och jag kommer därför i det följande att föreslå en höjning av detta anslag med 200 000 kronor.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Spetz m. fl.* (I: 27) och den andra inom andra kammaren av herr *Utbult m. fl.* (II: 39), i vilka hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ett anslag av 3 000 000 kronor;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Nestrup* väckt motion (II: 69), vari hemställts att till utbyggnad av fiskehamnen i Bua i Hallands län måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 39 och II: 69.

Utskottet. Till förevarande ändamål har Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskat ett reservationsanslag av 1,5 milj. kronor. Härav avses 200 000 kronor skola disponeras såsom delbidrag till isländsättning av hamnen på Visingsö.

I de båda likalydande motionerna I: 27 och II: 39 har framställts yrkande om en fördubbling av anslagsbeloppet. Vidare har i motionen II: 69 föreslagits, att riksdagen till utbyggnad av fiskehamnen i Bua i Hallands län måtte anvisa ett särskilt anslag av 300 000 kronor.

I detta sammanhang torde få erinras om att 1944 års fiskehamnsutredning i sitt den 1 november 1947 avgivna betänkande (SOU 1947: 63) framlagt ett principförslag, vilket avsetts skola tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar. Enligt detta förslag skulle till nu berörda ändamål för budgetåren 1948/53 anvisas sammanlagt 25,5 milj. kronor, varav 3,9 milj. kronor för budgetåret 1948/49 och 5,4 milj. kronor för vart och ett av de följande fyra budgetåren. Detta byggnadsprogram har emellertid på grund av investeringsbegränsningen icke kunnat följas. I enlighet härmed har anslagsanvisningen för budgetåren 1948/52 begränsats till icke fullt en fjärdedel av det eljest avsedda beloppet. Med hänsyn till den eftersläpning i fiskehamnsbyggandet som därigenom uppstått kunna uppenbarligen skäl anföras till förmån för det i motionerna I: 27 och II: 39 framförda yrkandet. Å andra sidan nödgas utskottet konstatera, att i rådande ekonomiska läge förutsättningar icke torde föreligga för någon ytterligare utökning av den statliga verksamheten på förevarande område. Utskottet finner sig därför icke kunna biträda motionärernas hemställan. Då emellertid utskottet under hand erfarit, att vid en anslagsanvisning i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag risk förefinnes för att arbete icke kan beredas väg- och vattenbyggnadsverkets muddringspersonal, vill utskottet samtidigt göra det uttalandet, att den specialutbildade arbetskraft varom här är fråga självfallet bör fortlöpande utnyttjas, även om detta skulle nödvändiggöra anvisande av tilläggsstatsanslag.

Vad det i motionen II: 69 framförda yrkandet därefter angår vill utskottet erinra om att fiskehamnen i Bua icke upptagits på det av fiskehamnsutredningen framlagda utbyggnadsprogrammet. Av såväl praktiska som principiella skäl synes det vidare icke lämpligt att riksdagen fattar beslut om enstaka projekt på förevarande område. Frågan om den inbördes ordningsföljden olika delföretag emellan torde sålunda böra prövas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen enligt sedvanliga grunder. Utskottet finner sig därför icke kunna tillstyrka att för ändamålet anvisas ett särskilt anslag.

Under återopande härav får utskottet hemställa,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 27 och II: 39, till *Byggande*

av fiskehamnar för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor;

II. att motionen II: 69 icke må bifallas av riksdagen.

37:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 87 och 88) föreslagit riksdagen att till Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 50 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 90 000 kronor.

Styrelsen framhåller, att — sedan numera avgifter upptagas för fartygstrafiken genom Falsterbokanalen — det synes riktigare att förvaltningskostnaderna för kanalen bestridas från förevarande anslag, varigenom bättre överblick av driftresultatet erhålles. Vid behandlingen av avlönings- och omkostnadsanslagen för vägförvaltningarna ha dessa minskats med 72 000 resp. 4 000 kronor. Förevarande anslag bör i anledning härav uppräknas med motsvarande belopp.

Styrelsen har vidare föreslagit inrättandet av ytterligare en maskinistbefattning i Ce 12 vid Falsterbokanalen för förbättring av personalens arbetsförhållanden samt en kontoristbefattning i Cg 13 för biträde med uppbörderna av kanalavgifterna.

Föredraganden, som anser att den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna biträdestjänsten för uppbörderna av avgifter vid Falsterbokanalen tills vidare icke bör placeras i löneställning över befordringsgången för biträdespersonal, har i övrigt icke funnit anledning till erinran mot styrelsens anslagsberäkning.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kronor.

38:o) **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 89 och 90) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 100 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en behållning av 717 000 kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om ett anslag av 500 000 kronor. Ansökningar om statsbidrag till det slag av anläggningar, varom här är fråga, föreligga enligt styrelsen för närvarande i betydande omfattning. Den del av tillgängliga anslagsmedel, som ännu icke disponerats för bidragstilldelning, kommer emellertid på grund av under föregående budgetår inträffade prisstegringar att tagas i anspråk för tilläggsbidrag till pågående företag.

Föredraganden har tillstyrkt ett anslag om 300 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hällgren m. fl.* (I: 28) och den andra inom andra kammaren av herr *Andersson i Ronneby m. fl.* (II: 37), har hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ett anslag av 500 000 kronor.

Beträffande skälen för detta yrkande hänvisar utskottet till motionen I: 28.

Utskottet. Såsom bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder har Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskat ett reservationsanslag av 300 000 kronor, vilket innebär en förhöjning med 200 000 kronor. Detta belopp avses dock i sin helhet skola tagas i anspråk för den tidigare omnämnda iståndsättningen av hamnen på Visingsö. Med hänsyn härtill har i de likalydande motionerna I: 28 och II: 37 hemställts, att anslaget i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag uppföres med 500 000 kronor.

För vart och ett av de tre budgetåren 1949/52 har medelsanvisningen under förevarande rubrik utgjort 100 000 kronor. Härvid är dock att märka, att icke obetydliga reservationer samtidigt förelegat å anslaget. De för innevarande budgetår tillgängliga medlen väntas emellertid vara praktiskt taget helt disponerade vid budgetårets utgång. Därest man bortser från den del av anslaget som enligt vad ovan framhållits förutsatts skola användas för visst särskilt ändamål, skulle sålunda vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag ett belopp av allenast 100 000 kronor stå till förfogande för nästa budgetår. Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse framgår, att antalet ansökningar om statsbidrag till anläggningar av här ifrågavarande art f. n. är mycket stort. Nyssnämnda belopp av 100 000 kronor torde dock icke förslå för att något enda arbetsföretag av mera betydande omfattning skall kunna igångsättas. Enligt utskottets mening bör vidare beaktas, att förevarande anslag avsetts skola utgöra en form av kollektiv återbäring av bensinskallmedel som erlagts av den mindre sjöfarten och motorbåtstrafiken, varför jämväl av rent principiella skäl en anslagsförhöjning synes motiverad. Med hänsyn härtill har utskottet ansett sig böra tillstyrka motionärernas yrkande att förevarande anslag anvisas med 500 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 28 och II: 37, till *Bidrag till byggnad och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

39:o) **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 90) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

40:o) **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.** Kungl. Maj:t har (punkt 40, s. 91—94) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 12,0 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 förelåg en behållning av 15,4 miljoner kronor å tidigare anvisade medel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om ett anslag av 17 000 000 kronor för nästa budgetår. Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 91—93).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit yttrande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning (s. 93 och 94).

Föredraganden har anfört följande.

»1946 års vatten- och avloppssakkunniga ha i september 1951 avlämnat sitt betänkande (SOU 1951: 26) och detta är nu föremål för remissbehandling. Några på detta betänkande grundade förslag synas icke kunna framläggas förrän tidigast till 1953 års riksdag. I fråga om statsbidragsbestämmelserna har kommittén föreslagit vissa ganska omfattande förändringar i förhållande till vad som nu gäller. Utan att för närvarande vilja taga ställning till dessa förslag anser jag emellertid skäl föreligga för en viss återhållsamhet vid den fortsatta bidragsgivningen intill dess frågan om de nya bidragsgrunderna blivit i vederbörlig ordning prövad.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har beräknat det nu aktuella behovet av nya anslagsmedel till 33 milj. kronor men av olika skäl begränsat sitt anslagsyrkande till 17 milj. kronor.

Med hänsyn till vad jag nyss anfört i anledning av vatten- och avloppssakkunnigas förslag och med beaktande jämväl av de skäl, som under rådande ekonomiska förhållanden tala mot en ökning av statsutgifterna, har jag icke ansett mig kunna tillstyrka en anslagsökning av den storleksord-

ning väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit. En mindre höjning av anslaget synes mig dock kunna ifrågakomma. Jag förordar att detsamma uppföres med ett till 13 000 000 kronor förhöjt belopp.

Styrelsens förslag att av anslaget ett visst mindre belopp skulle få användas för tekniska undersökningar av allmän betydelse för anläggningsverksamheten på förevarande område har icke givit mig anledning till erinran.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Axel Andersson m. fl.* (I: 83) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Skellefteå *m. fl.* (II: 191), i vilka hemställts, att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ett reservationsanslag av 17 000 000 kronor;

dels ock en inom andra kammaren av herrar *Holmberg* och *Karlsson* i Stuvsta väckt motion (II: 448), vari likaledes hemställts att anslaget till förevarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisas med ett belopp av 17 000 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 191 och II: 448.

Utskottet. Till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp har för innevarande budgetår anvisats ett bidragsanslag av 12 milj. kronor. I sina petita för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hemställt om en förhöjning av anslaget till 17 milj. kronor. Kungl. Maj:t har emellertid icke ansett sig kunna förordna en högre medelstildelning än 13 miljoner kronor, vilket av föredraganden motiverats med dels rådande ekonomiska förhållanden, dels ock angelägenheten av viss återhållsamhet vid den fortsatta bidragsgivningen, intill dess frågan om de av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga föreslagna nya bidragsgrunderna blivit i vederbörlig ordning prövad.

I de båda likalydande motionerna I: 83 och II: 191 liksom i motionen II: 448 har påyrkats en medelsanvisning i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag.

Att på förevarande område ett mycket omfattande bidragsbehov föreligger är utskottet nu liksom tidigare år väl medvetet om. De skäl som av föredraganden anförts för en begränsning av anslaget till ett belopp av 13 milj. kronor för nästa budgetår finner dock utskottet bärande. Med hänsyn till de personalresurser som stå till väg- och vattenbyggnadsverkets förfogande för nu berörda ändamål synes det jämväl tveksamt, huruvida reella möjligheter föreligga att f. n. utöka bidragsverksamheten i någon mera väsentlig utsträckning. Utskottet anser sig därför icke kunna tillstyrka bifall till de i ovannämnda motioner framställda yrkandena.

Mot vad föredraganden anfört rörande anslagets användning för vissa tekniska undersökningar har utskottet intet att erinra.

Under återopandande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 83 och II: 191 samt II: 448, till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor.

Vägtrafikväsendet.

41:o) **Statens bilinspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 95—99) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion företaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Statens bilinspektion: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 524 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1 176 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har hemställt om en höjning av anslaget med 350 300 kronor för nästa budgetår.

Knappheten på personal har, framhåller styrelsen, gjort det omöjligt för bilinspektionen att betjäna den förrättningsökande allmänheten på ett tillfredsställande sätt. Den långa väntetiden, som under större delen av året ofta uppgår till en månad eller mera, har väckt stor irritation bland de förrättningsökande, och såväl bilinspektionen som styrelsen har fått mottaga mycket klander för det sätt på vilket verksamheten bedrives. Då de inkomster till statsverket — i form av förrättningsavgifter — som inflyta genom den tillfälligt anställda personalens arbete mer än väl täcka avlöningskostnaderna för denna personal, har allmänheten, enligt vad styrelsen erfarit, svårt att förstå varför anslagsmedel icke skola kunna ställas till förfogande för anställande av tillräckliga arbetskrafter. Styrelsen anser för sin del en utökning av bilinspektionens personal vara ofrånkomlig.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens framställning torde få hänvisas till propositionen (s. 95—98).

Över styrelsens förslag har yttrande avgivits av *statskontoret* (s. 98).

Departementschefen erinrar till en början om att bilinspektionens verksamhet huvudsakligen omfattar besiktning av motorfordon samt körkortsprov. Den sistnämnda arbetsuppgiften torde representera något mer än hälften av inspektionens verksamhet.

De särskilda avgifter för besiktningsförrättningarna, som tidigare utgingo och som inbringade ca 700 000 kronor per år (1938), avskaffades av redovisningstekniska skäl när bilinspektionen år 1948 fick sin nuvarande utformning. Det förutsattes därvid att ersättning till statsverket för dessa

förrättningar skulle inarbetas i fordonsskatten vid en kommande revision av bilbeskattningen. För körkortsprov utgår däremot fortfarande särskild avgift.

En viss ledning för bedömning av det anmälda behovet av personalförstärkning vid bilinspektionen synes enligt departementschefen kunna erhållas genom en jämförelse mellan å ena sidan de i riksstaten beräknade och de verkliga inkomsterna av körkortsförrättningarna samt å andra sidan de i riksstaten beräknade och de verkliga utgifterna för bilinspektionens avlöningar och omkostnader. En dylik jämförelse utvisar dels att avgifterna för körkortsproven numera helt täcka utgifterna under bilinspektionens avlönings- och omkostnadsanslag och dels att relationen mellan inkomster och utgifter alltsedan 1948 visat sig ur statsfinansiell synpunkt utfalla bättre än vad man räknat med i budgeten, såsom framgår av följande sammanställning.

Budgetår	Inkomster i % av utgifter enl. i riksstaten beräknade belopp	Verkliga inkomster i % av verkliga utgifter
1948/49	54	82
1949/50	71	98
1950/51	83	112
1951/52	100	minst 105

Departementschefen anför vidare följande.

»För en personalförstärkning vid bilinspektionen tala i huvudsak följande skäl, nämligen dels behovet av att tillgodose allmänhetens krav på bättre service och personalens anspråk på förbättring i arbetsförhållandena, dels nödvändigheten ur trafiksäkerhetssynpunkt av att bilinspektionen icke på grund av personalbrist tvingas eftersätta noggrannheten i sitt arbete. Med hänsyn härtill och mot bakgrunden av den självfinansiering, som utmärker bilinspektionen, anser jag mig icke böra framställa erinran mot omfattningen av den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda personalökningen. I avbidan på ytterligare utredning rörande möjligheterna att genomföra en sådan lösning av lokalfrågan för bilinspektionen i Stockholm, att inspektionen kan sammanhållas på en plats, är jag emellertid icke f. n. beredd att upptaga styrelsens förslag om inrättande av en förste bilinspektörstjänst i Ca 27 till slutlig prövning. Jag förordar att medel i stället beräknas för anställande av en bilinspektör i Cg 25. Beträffande övriga av styrelsen begärda tjänster har jag intet annat att invända än att den närmast för Västervik avsedda bilinspektörstjänsten tills vidare bör placeras i Ce 25, varjämte samtliga nya tjänster som biträdande bilinspektör i avvaktn på närmare erfarenhet böra vara extra.

Med utgångspunkt från vad jag sålunda anfört torde den av styrelsen

föreslagna ökningen av anslaget böra begränsas till 348 800 kronor, varav ca 227 600 kronor utgöra automatiska utgiftsstegringar.»

Utskottet. Mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anför och förordat har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 1 bilinspektörstjänst i Ce 25 samt 1 kontorsbiträdes-tjänst i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	580 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	568 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	376 300
	<hr/>
	Summa kronor 1 524 800

c) till *Statens bilinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 524 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

42:o) **Statens bilinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 99 och 100), som innebär anslagshöjning med 91 000 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 416 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

43:o) **Registrering av motorfordon.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 100), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

44:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 100 och 101), hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

45:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 101—103) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departements-

chefen förordad avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 190 000 kronor.

Statens biltrafiknämnd har hemställt, att anslaget höjes med 41 300 kronor för nästa budgetår. Beträffande den närmare innebörden av nämndens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 101 och 102).

Kungl. Maj:ts förslag innebär att hos biltrafiknämnden inrättas två kanslibiträdestjänster i Ce 11 för befordran av två ordinarie kontorsbiträden. Detta medför en kostnadsökning av ca 900 kronor. I övrigt föreslås icke några förändringar i nämndens personalorganisation.

I avbidan på ytterligare erfarenhet om nämndens befattning med ärenden rörande internationell vägtrafik anses nämndens personalbehov för ifrågavarande uppgifter även under nästa budgetår få tillgodoses genom bemyndigande att överskrida icke-ordinarieposten i nämndens avlöningsstat.

Med inberäkning av förenämnda ökningsbelopp av 900 kronor samt i nämndens anslagsberäkning angivna omräkningsposter om sammanlagt ca 37 100 kronor skulle anslaget sålunda uppföras med (190 000 + 900 + 37 100) 228 000 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av *Kungl. Maj:ts* förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	27 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	131 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	48 500
	<hr style="width: 100%; border: 0.5px solid black;"/>
	Summa kronor 228 000

b) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

46:o) *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader*. I enlighet med *Kungl. Maj:ts* förslag (punkt 46, s. 103), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

47:o) **Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 47, s. 103—105) föreslagit riksdagen att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 125 000 kronor.

Statens trafiksäkerhetsråd har hemställt om en höjning av anslaget med 25 000 kronor för nästa budgetår, varav 20 000 kronor avse en ökning av anslagsposten till vetenskaplig forskning.

Beträffande den närmare innebörden av rådets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 104).

Över trafiksäkerhetsrådets framställning har yttrande avgivits av *statskontoret* (s. 105).

Departementschefen, som icke funnit anledning till erinran mot den av rådet begärda anslagshöjningen, erinrar om att vägtrafikolyckorna blivit ett samhällsproblem av allt större betydelse. En av förutsättningarna för att detta problem effektivt skall kunna angripas är ökad kunskap om olyckornas natur och orsaker. Trafiksäkerhetsrådets verksamhet bör härvid enligt departementschefen kunna ge ett värdefullt underlag för bedömning av vilka åtgärder, som böra vidtagas.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

48:o) **Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.** Kungl. Maj:t har (punkt 48, s. 105 och 106) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 200 000 kronor.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande har hemställt, att anslaget för nästa budgetår måtte utgå med oförändrat belopp av 200 000 kronor.

I särskild skrivelse den 26 september 1951 har nationalföreningen hemställt, att ett anslag av 1 000 000 kronor måtte äskas å tilläggsstat för innevarande budgetår för anordnande av en landsomfattande upplysnings- och propagandakampanj mot trafikolyckorna.

Departementschefen, som intet haft att invända mot att det ordinarie anslaget till föreningen uppföres med oförändrat belopp av 200 000 kronor, säger sig däremot icke av vad föreningen i sin skrivelse upplyst om riktlinjerna för den planerade rikskampanjen ha blivit övertygad om att denna kommer att giva ett resultat, som svarar mot de stora ekonomiska insatser från statens sida som ifrågasatts. Föreningens framställning i denna sak har departementschefen därför ansett sig icke f. n. böra tillstyrka.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundqvist m. fl.* (I: 52) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson i Göteborg m. fl.* (II: 68), i vilka hemställts att utöver å sjätte huvudtiteln upptaget belopp ytterligare 200 000 kronor som extra anslag måtte ställas till nationalföreningens förfogande;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Björck m. fl.* (I: 260) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson i Borås m. fl.* (II: 369), i vilka hemställts att till förevarande ändamål måtte för budgetåret 1952/53 anvisas ytterligare 250 000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionerna II: 68 och I: 260.

Utskottet. Till förmån för den av nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande bedrivna verksamheten har departementschefen för nästa budgetår tillstyrkt ett oförändrat statsanslag av 200 000 kronor. Däremot har departementschefen icke ansett sig kunna biträda en av föreningen gjord framställning om ett särskilt tilläggsstatsanslag av 1 miljon kronor för anordnande av en landsomfattande upplysnings- och propagandakampanj mot trafikolyckorna.

Motionsledes har framförts förslag om att riksdagen genom ökad medelsanvisning för nästa budgetår skulle i viss utsträckning tillmötesgå de önskemål, åt vilka föreningen givit uttryck i sistnämnda framställning. Sålunda har i de båda likalydande motionerna I: 52 och II: 68 påyrkats ett extra anslag av 200 000 kronor, medan i de likalydande motionerna I: 260 och II: 369 hemställts att för nu berörda ändamål anvisas 250 000 kronor.

För egen del finner utskottet de av motionärerna framförda synpunkterna vara värda allt beaktande. Icke minst mot bakgrunden av den skrämmande omfattning trafikolyckorna numera fått framstår en intensivisering av propagandan på förevarande område, syftande till att söka förebygga förlusten av människoliv och förhindra annan skadegörelse, såsom i hög grad önskvärd. Visserligen torde icke vara möjligt att statistiskt närmare fastställa effekten av den verksamhet som bedrivs av nationalföreningen. Att denna verksamhet utgör ett betydelsefullt led i kampen mot trafikdöden måste dock anses ostridigt. Med beaktande jämväl av den inträdda penningvärdeförsämringen har utskottet därför kommit till den uppfatt-

ningen, att förevarande anslag bör något höjas för nästa budgetår. Då den genom automobilskattemedelsinkomsterna bestämda utgiftsramen av nu ifrågavarande anledning icke gärna bör överskridas, synes dock anslagsförhöjningen böra begränsas till ett belopp av 100 000 kronor.

Under åberopande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 52 och II: 68 samt I: 260 och II: 369, till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

49:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 49, s. 107—110) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för institutet företaga vissa i statsrådsprotokollet angivna ändringar, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för institutet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 822 600 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med ett belopp av 1 530 000 kronor.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 312 600 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 107—109).

Departementschefen har tillstyrkt, att institutets anslagspost för avlöningar till icke-ordinarie personal uppräknas med 5 000 kronor till ökade lönekostnader för den från försvarsväsendets radioanstalt övertagna personalen. Därjämte tillstyrker departementschefen att följande tjänsteförändringar genomföras vid institutet fr. o. m. nästa budgetår, nämligen uppflyttning av kamrerartjänsten från Ce 25 till Ce 27, förändring av en tjänst som radiöföreståndare i Ca 19 till en radiokommissarietjänst i Ca 22 samt utbyte av en radiotelegrafisttjänst i Ce 16 mot en förste radiotelegrafisttjänst i Ca 18. Dessa tjänsteförändringar medföra en anslagsökning av sammanlagt ca 5 000 kronor. Vidare erfordras enligt departementschefen en ökning med (17 265 + 273 300 — 8 000) 282 565 kronor eller avrundat 282 600 kronor för de i institutets anslagsberäkning angivna automatiska förändringarna i löneutgifterna. I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (1 530 000 + 5 000 + 5 000 + 282 600) 1 822 600 kronor.

Mot den av institutet föreslagna justeringen av medelsfördelningen mellan ordinarie och icke-ordinarieposterna har departementschefen intet haft att erinra.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut *dels* ändra lönegradsbeteckningen för en kamrerartjänst från Ce 25 till Ce 27, *dels* utbyta en tjänst som radioföreståndare i Ca 19 mot en radiokommissarietjänst i Ca 22, *dels ock* uppföra en förste radiotelegrafisttjänst i Ca 18;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	427 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	954 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	440 600
	Summa kronor 1 822 600

c) till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 822 600 kronor.

50:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Undervisning.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 110 och 111), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Undervisning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 8 700 kronor.

51:o) Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.* Kungl. Maj:t har (punkt 51, s. 111—114) föreslagit riksdagen att *dels* i en personalförteckning för undersökningsverksamheten inom hydrologiska byrån vid institutet uppföra en förste statshydrologtjänst i Ce 29, *dels ock* till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 391 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 271 000 kronor.

Institutet har hemställt att anslaget för nästa budgetår höjes med 120 000 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 111—113).

Departementschefen har icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna uppräknigen av förevarande anslag med 120 000 kronor, vilken täckes av på riksstatens inkomstsida redovisade ersättningar från hydrologiska byråns uppdragsgivare. Anslaget uppföres sålunda med 391 000 kronor.

Därjämte tillstyrker departementschefen de av institutet föreslagna förbättringarna i anställningsförhållandena för den med hithörande undersökningar sysselsatta personalen. I en särskild personalförteckning för hydrologiska byråns undersökningsverksamhet anses sålunda böra uppföras en förste statshydrologtjänst i Ce 29. Det förutsattes vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma antalet extra-ordinarie hydrolog-assistenttjänster vid undersökningsverksamheten.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i en personalförteckning för undersökningsverksamheten inom hydrologiska byrån vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut uppföra en förste statshydrologtjänst i Ce 29;

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 391 000 kronor.

52:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer*. Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 114 och 115) föreslagit riksdagen att till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: *Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 522 200 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 465 400 kronor.

Institutet har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 96 700 kronor. Av den föreslagna anslagsökningen belöpa 89 900 kronor på av styrelsen som synnerligen angelägna betecknade höjningar av arvdena till observatörerna vid klimatstationerna och vattenståndsstationerna samt 6 800 kronor på av ändringar i semesterlagen följande höjningar av semesterlönerna.

Departementschefen har anfört följande.

»Genom beslut den 15 juni 1951 har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens skrivelse 1951: 50 medgivit, att förevarande anslag för budgetåret 1951/52

må överskridas med 40 000 kronor för höjning av arvodena till observatörpersonalen. Enligt vad jag under hand erfarit har det icke varit möjligt för institutet att inom ramen för detta belopp höja arvodena till de heltidsanställda timobservatörerna i samma utsträckning som skett i fråga om andra arvodister med heltidstjänstgöring inom statsförvaltningen. Utöver förenämnda belopp av 40 000 kronor torde anslaget därför böra ökas med ytterligare 10 000 kronor för arvodesregleringar. Därjämte bör i anslaget inräknas det av institutet begärda beloppet av 6 800 kronor för höjda semesterersättningar.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (465 400 + 40 000 + 10 000 + 6 800) 522 200 kronor.»

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer för budgetåret 1952/53* anvisa ett anslag av 522 200 kronor.

53:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 115), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 122 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

54:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 116), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 39 800 kronor.

55:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 116), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 12 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 118 500 kronor.

56:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 117), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 5 600 kronor.

57:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten.** Kungl. Maj:t har (punkt 57, s. 117—119) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad stat för väderlektjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 758 700 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 628 500 kronor.

Institutet har hemställt om en anslagshöjning med 149 800 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 117 och 118).

Departementschefen tillstyrker en fortsatt utbyggnad av personalorganisationen vid Bromma flygplats med ytterligare en meteorologassistent i Ce 16. Institutets förslag i övrigt har icke givit anledning till annan erinran än att den föreslagna ökningen av expensposten bör begränsas till 3 000 kronor. I enlighet härmed anses anslaget böra uppföras med 758 700 kronor.

De av institutet berörda frågorna om förändring av vissa tjänster är departementschefen icke beredd att nu pröva.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för väderlektjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	544 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	175 800
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	33 500

Summa kronor 758 700

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 758 700 kronor.

58:o) *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 58, s. 119 och 120), vilket innebär anslagshöjning med 55 900 kronor för nästa budgetår, huvudsakligen beroende på omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsatser samt ökade kostnader för radiosonder m. m. på grund av prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 461 400 kronor.

59:o) *Bidrag till seismologiska och magnetiska^o iakttagelser i Abisko.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 120), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

60:o) *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.* Kungl. Maj:t har (punkt 60, s. 120—123) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 617 000 kronor.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 870 000 kronor.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har föreslagit att anslaget sänkes med 253 000 kronor för nästa budgetår.

Beträffande den närmare innebörden av institutets förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 120—122).

Departementschefen har anfört följande.

»I överensstämmelse med institutets förslag i skrivelse den 10 augusti 1951 torde bemyndigande böra lämnas institutet att nu på en gång slutbetala Sveriges återstående del av inlösningssumman för väderleksskeppen i Nordatlanten. Jag kommer i annat sammanhang att föreslå Kungl. Maj:t att utverka riksdagens bemyndigande att för ändamålet överskrida det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* med 700 000 kronor.

Därest riksdagen icke framställer erinran mot den i institutets och luftfartsstyrelsens skrivelse den 12 mars 1951 föreslagna utvidgningen av Sveriges ekonomiska engagemang i väderlekstjänsten på Grönland, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna föreliggande förslag till överenskommelse i ämnet.

Under här angivna förutsättningar anser jag mig böra tillstyrka institutets anslagsberäkning för nästa budgetår, enligt vilken bidraget till nordatlantstationen antages minska med 300 000 kronor och bidraget till grönlandsstationerna öka med 47 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(870\ 000 - 300\ 000 + 47\ 000)$ 617 000 kronor.»

Utskottet. Mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 617 000 kronor.

• Byggnadsväsendet.

61:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 124—126) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 895 300 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 1 565 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 484 800 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 124 och 125).

Departementschefen har anfört följande.

»Frågan om de förändringar i byggnadsstyrelsens organisation och i länsarkitektsorganisationen, som föreslagits i betänkandet rörande planväsendets uppgifter och organisation, står i nära samband med lösningen av vissa andra aktuella spörsmål. Jag syftar härvid bl. a. på det uppdrag, som lämnats åt 1947 års byggnadsstyrelseutredning och som ännu ej redovisats. Vidare må nämnas att 1946 års vatten- och avloppssakkunnigas nyligen framlagda betänkande (SOU 1951: 26) innehåller ett omfattande organisationsförslag, som direkt berör byggnadsstyrelsen. Slutligen vill jag erinra om sambandet i arbetsuppgifterna mellan styrelsens stadsplanebyrå och det organ, som föreslagits av utredningen rörande näringslivets lokalisering (SOU 1951: 6).

Innan byggnadsstyrelseutredningens betänkande framlagts och överblick erhållits över det komplex av organisatoriska frågor, som nyss berörts, är jag icke beredd att tillstyrka några större förändringar i byggnadsstyrelsens organisation. Ett ytterligare skäl härför är den återhållsamhet med ökning av statsutgifterna, som påkallas av det rådande ekonomiska läget.

För att bl. a. ge styrelsen möjlighet att i någon mån öka sin rådgivande verksamhet på planväsendets område förordar jag, att styrelsens avlöningsanslag uppräknas med ett belopp av 20 000 kronor för anlitanande av experter och anställande av extra personal. Därjämte synes en provisorisk placering i Cg 31 såsom byrådirektörer böra genomföras beträffande de förste byråingenjörer på byggnadsbyrån, vilka enligt styrelsens av byggnadsstyrelseutredningen tillstyrkta förslag skulle uppflyttas till byrådirektörer i Ce 31. Denna åtgärd påverkar icke anslagsberäkningen. I övrigt anser jag mig icke kunna tillstyrka styrelsens nu föreliggande förslag om personalökningar och förbättrad löneställning för vissa tjänster.

För genomförande av en begränsad höjning av arvodet till generaldirektörens ställföreträdare bör anslagsposten Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t uppräknas med 300 kronor.

Med inberäkning av förenämnda belopp av 20 000 och 300 kronor samt de av styrelsen angivna ökningsbeloppen för löneklassuppflyttningar m. m. samt för omräkning av rörliga tillägget uppföres anslaget med (1 565 000 + 20 300 + 310 000) 1 895 300 kronor.»

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	767 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	462 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	385 200
	<hr/>
	Säger kronor 1 616 100

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	115 500
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 900
	<hr/>
	Säger kronor 152 400

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	56 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 800
	<hr/>
	Säger kronor 126 800

Summa kronor 1 895 300

b) till *Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 1 895 300 kronor.

62:o) *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 127), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 37 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 208 900 kronor.

63:o) *Länsarkitektorganisationen: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 128—130) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 694 000 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 2 192 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har för nästa budgetår hemställt om en anslagshöjning med 673 500 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av styrelsens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 128 och 129).

Departementschefen har anfört följande.

»Som jag tidigare framhållit vid behandlingen av byggnadsstyrelsens avlöningsanslag är jag f. n. icke beredd att upptaga frågan om planväsendets organisation till avgörande. Med hänsyn till de allt större krav, som ställas på länsarkitektorganisationen, synes det emellertid nödvändigt att i någon utsträckning öka organisationens personella resurser. Denna förstärkning bör ske i den formen att anslagsposten Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. uppräknas med ett belopp av 200 000 kronor. Jag vill i detta sammanhang framhålla, att någon personalökning utöver den ursprungligen givna anslagsramen icke ägde rum under budgetåret 1950/51 trots det bemyndigande att överskrida nyssnämnda anslagspost med 225 000 kronor, som av Kungl. Maj:t meddelades för ifrågavarande budgetår. Till den del bemyndigandet utnyttjades motsvarades det nämligen av en minst lika stor besparing under posten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Anställes under nästa budgetår personal i hela den utsträckning anslagsramen det medger, innebär den nu tillstyrkta ökningen av posten till biträdande ingenjörer och arkitekter en väsentlig förstärkning av länsarkitektorganisationens personal.

Vad angår byggnadsstyrelsens yrkanden i övrigt anser jag mig icke kunna tillstyrka mer än ordinariesättningen av två kontorsbiträdestjänster samt de föreslagna beloppen för löneklassuppflyttningar och omräkning av rörliga tillägget.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (2 192 000 + 200 000 + 10 100 + 9 400 + 282 500) 2 694 000 kronor.»

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	484 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	942 500
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	816 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	451 100
	Summa kronor 2 694 000

c) till *Länsarkitektorganisationen*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 694 000 kronor.

64:o) *Länsarkitektorganisationen*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 130 och 131) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 378 000 kronor.

65:o) Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 131) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

66:o) Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 131) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

67:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, s. 131 och 132) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Tekniska institut.

68:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 68, s. 133—135) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredraganden förordad stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 520 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 430 000 kronor.

Direktionen för statens väginstitut har hemställt om en höjning av anslaget med 117 500 kronor för nästa budgetår. Beträffande den närmare innebörden av direktionens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 133).

Kungl. Maj:ts förslag innebär att en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 vid institutet förändras till en kanslibitträdestjänst i Ce 11. Denna ändring jämte av institutet angivna omräkningar av överingenjörens lön och det rörliga tillägget samt löneklassförändringar skulle medföra en ökning av avlöningsstaten med avrundat 83 800 kronor.

Vidare tillstyrkas föreslagna jämkningar av avlöningsposterna för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

Beträffande omkostnadsstaten föreslås, att posterna till reseersättningar och till övriga expenser uppräknas med 1 000 resp. 3 500 kronor. Dessutom förordas en begränsad höjning av posterna till publikationstryck och till bibliotek med 2 000 resp. 500 kronor, vilket medför en uppräkning av omkostnadsstaten med tillhoppa 7 000 kronor.

I enlighet härmed skulle anslaget uppföras med (430 000 + 83 800 + 7 000) 520 800 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	131 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	195 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	112 300
	Säger kronor 439 800

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	228 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	74 500
	Säger kronor 302 500
	Säger för avlöningar kronor 742 300

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	113 500
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	Säger för omkostnader kronor 213 500
	Summa kronor 955 800

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	433 000
	Säger kronor 435 000
	Nettoutgift kronor 520 800

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 520 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

69:o) **Laboratorieutrustning för statens väginstitut.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 135 och 136) hemställer utskottet, att riksdagen må till *Laboratorieutrustning för statens väginstitut* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

70:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 70, s. 136—138) föreslagit riksdagen att dels godkänna av föredraganden förordad avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Statens geotekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 497 800 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 437 800 kronor.

Direktionen för statens geotekniska institut har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 61 200 kronor.

Beträffande den närmare innebörden av direktionens förslag torde få hänvisas till propositionen (s. 137 och 138).

Kungl. Maj:ts förslag innebär att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 vid geotekniska institutet förändras till kontoristtjänst i Ce 13 samt en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 till kanslibiträdestjänst i Ce 11. Dessa ändringar jämte i direktionens förslag upptagna omräkningar av överingenjörens lön och det rörliga tillägget samt posten för löneklassuppflyttningar skulle sammanlagt medföra en ökning av avlöningsstaten med (1 500 + 2 100 + 3 708 + 50 892) 58 200 kronor.

Vidare tillstyrkes den av direktionen föreslagna omorganisationen av institutets ledning. För arvoden till ledamöterna i det föreslagna arbetsutskottet föreslås ett belopp av 1 800 kronor, varav till ordföranden 1 200 kronor och till den andre i utskottet ingående ledamoten av institutets direktion 600 kronor.

I enlighet härmed skulle anslaget uppföras med (437 800 + 58 200 + 1 800) 497 800 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av *Kungl. Maj:ts* förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	54 000
2. Arvoden, bestämda av <i>Kungl. Maj:t</i>	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	192 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	79 300
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	170 000
	<hr/>
	Summa kronor 497 800

b) till *Statens geotekniska institut*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 497 800 kronor.

71:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** I enlighet med *Kungl. Maj:ts* förslag (punkt 71, s. 139), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 3 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 248 200 kronor.

Statens elektriska inspektion m. m.

72:o) **Statens elektriska inspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 72, s. 140) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53, dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 211 100 kronor.

Anslaget är å gällande riksstat uppfört med 178 700 kronor.

Kommerskollegium har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med 83 300 kronor.

Departementschefen föreslår, att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 hos inspektionen utbytes mot en kanslibitträdestjänst i Ca 11, men är icke för närvarande beredd att tillstyrka några förändringar i övrigt i inspektionens personalorganisation.

Den förordade tjänsteförändringen samt löneklassförändringarna och omräkningen av det rörliga tillägget medföra en ökning av anslaget med i avrundat tal 32 400 kronor. I enlighet härmed uppföres anslaget med (178 700 + 32 400) 211 100 kronor.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	127 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	33 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 700
	<hr/>
	Summa kronor 211 100

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 211 100 kronor.

73:o) **Statens elektriska inspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 141), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 20 300 kronor.

74:o) **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 141), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

Djurgårdsnämnden.

75:o) **Djurgårdsnämnden: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 142), som innebär anslagsökning med 12 700 kronor för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	78 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 300
	<hr/>
	Summa kronor 110 000

b) till *Djurgårdsnämnden: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

76:o) **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 143) och under erinran att samma belopp anvisats för innevarande budgetår hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Djurgårdsnämnden: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

Diverse.

77:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 144) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 770 000 kronor.

78:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 144) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 432 000 kronor.

79:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 144 och 145), som innebär anslagshöjning för nästa budgetår med 20 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

80:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 145 och 146) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 30 600 000 kronor.

81:o) **Understöd åt inrikes lufttrafik.** Kungl. Maj:t har (punkt 82, s. 148—153) föreslagit riksdagen att till Understöd åt inrikes lufttrafik för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 1 370 000 kronor.

I skrivelse den 26 oktober 1951 har *Aktiebolaget Aerotransport (ABA)* anhållit om understöd åt inrikes lufttrafik på linjerna Stockholm/Norrköping/Malmö—Visby, Stockholm—Luleå, Stockholm—Sundsvall/Härnösand och Stockholm—Malmö med 450 000 kronor för perioden 1 oktober 1952—30 september 1953, med 400 000 kronor för perioden 1 oktober 1953—30 september 1954 och med 350 000 kronor för perioden 1 oktober 1954—30 september 1955.

ABA meddelar, att enligt det mellan Det Danske Luftfartsselskab AS, Det Norske Luftfartsselskap AS och bolaget den 8 februari 1951 ingångna konsortialavtalet skall bl. a. all trafikflygning, vartill bolagen erhålla tillstånd, bedrivs av konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS). Jämlikt § 1 st. 4 i konsortialavtalet skall envar av parterna, därest vederbörande statliga myndigheter så begära, äga påfordra, att konsortiet — på villkor, varom överenskommelse kan träffas — åtager sig sådan inrikestrafik, som icke kan anses motiverad ur affärsmässig synpunkt.

Konsortiet har i samband härmed meddelat, att för att kunna ytterligare utnyttja de resurser, som måste avdelas för den inrikes lufttrafiken, och därigenom reducera understödsbehovet ingå i trafikprogrammet från 1

oktober 1951 utöver visby- och norrlandslinjerna även linjen Stockholm—Malmö samt en begränsad sommartrafik på linjen Malmö—Visby. Det tilltänkta programmet, som på grund av den gångna sommarens erfarenheter erhållit något mindre omfattning än det som gällde för perioden 1 oktober 1950—30 september 1951, omfattar följande antal dubbelturer.

Linje	Period	Antal dubbelturer
Stockholm—Visby	$\frac{1}{10}$ — $\frac{19}{6}$	1 daglig + 1 varje vardag
	$\frac{20}{6}$ — $\frac{19}{8}$	3 dagliga
	$\frac{20}{8}$ — $\frac{30}{9}$	1 daglig + 1 varje vardag
Norrköping—Visby	$\frac{1}{10}$ — $\frac{19}{6}$	3 per vecka
	$\frac{20}{6}$ — $\frac{19}{8}$	1 daglig
	$\frac{20}{8}$ — $\frac{30}{9}$	3 per vecka
Stockholm—Luleå	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Stockholm—Sundsvall/Härnösand....	$\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{9}$	1 daglig
Stockholm—Malmö	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Malmö—Visby	$\frac{20}{6}$ — $\frac{19}{8}$	1 per vecka

Konsortiet har också uppgjort en resultatberäkning för ett inrikes program omfattande samtliga ifrågavarande linjer. Det totala underskottet, exklusive andel i konsortiets och dess svenska regions administrations- och försäljningskostnader, beräknas i sådant fall, på sätt framgår av följande uppställning, komma att uppgå till högst 450 000 kronor.

	Stockholm/ Norrköping/ Malmö— Visby	Stockholm— Luleå	Stockholm— Sundsvall/ Härnösand	Stockholm— Malmö	Totalt
Intäkter	1 413 000	1 087 000	275 000	622 000	3 397 000
Till linjerna hänförliga kostnader	1 519 000	1 182 000	426 000	720 000	3 847 000
Underskott	106 000	95 000	151 000	98 000	450 000

SAS ansluter sig helt till det i en ämbetskrivelse från kommunikationsdepartementet framförda förslaget, att ett avtal på längre sikt bör upprättas. En sådan ordning skulle innebära bättre möjligheter att planera trafiken. De nuvarande osäkra ekonomiska förhållandena utgöra enligt konsortiet å andra sidan ett hinder för en alltför långfristig överenskommelse. Avtalet bör därför omfatta en period av tre år. Med ledning av hittillsvarande erfarenhet har konsortiet utgått från att, genom ytterligare effektivisering av trafiken, underskottet för perioden 1 oktober 1953—30 september 1954 skall kunna nedbringas med 50 000 kronor i förhållande till räkenskapsåret 1952/53, d. v. s. till 400 000 kronor. Även för räkenskapsåret 1954/55 beräknas en ytterligare reduktion av bidragsbehovet med 50 000 kronor till 350 000 kronor.

Över de sålunda framlagda förslagen ha yttranden avgivits av *luftfartsstyrelsen* och *statskontoret* (s. 151 och 152).

Departementschefen framhåller till en början, att understödet åt den inrikes lufttrafiken i princip endast omfattar linjerna Stockholm/Norrköping—Visby, Stockholm—Sundsvall/Härnösand och Stockholm—Luleå. En utökning av det inrikes trafikprogrammet anses alltjämt böra ifrågakomma endast för sådana ytterligare inrikeslinjer, för vilka trafikintäkterna överstiga de merkostnader, som betingas av det utökade linjesystemet, och vilka sålunda medföra en minskning av det totala bidragsbehovet.

Departementschefen anför vidare följande.

»I sitt utlåtande nr 143 till 1950 års riksdag underströk statsutskottet önskvärdheten av att till närmare prövning upptoges frågan, huruvida förutsättningar icke kunde anses föreligga att få till stånd ett system med successiv reducering av de statliga subventionerna till den inrikes lufttrafiken under viss tidsperiod. I anslutning härtill framlades i 1951 års statsverksproposition förslag beträffande beloppens storlek under de följande två åren. I skrivelse till bolaget den 11 juni 1951 har framhållits önskvärdheten av att understöden för tiden från och med den 1 oktober 1952 bestämdes för en längre följd av år.

Scandinavian Airlines System, som bl. a. övertagit all av ABA tidigare bedriven inrikes lufttrafik, har nu erbjudit sig, att under treårsperioden 1 oktober 1952—30 september 1955 mot ett årligt subventionsbelopp av högst 450 000 kronor för första året och högst 400 000 respektive 350 000 kronor för de två följande åren uppehålla inrikes lufttrafik enligt redovisat trafikprogram. SAS har dock förutskickat, att förhandlingar om ändringar av trafikprogrammets omfattning eller om tilläggsbidrag skola kunna upptagas under treårsperioden, om sådana kostnadsökningar äga rum, vilka icke kunna kompenseras med höjda taxor, eller om en otillfredsställande utveckling på någon av flyglinjerna ger anledning härtill.

Av remissmyndigheterna har statskontoret framhållit att de framförda anspråken på bidrag av statsmedel icke innebära en sådan minskning av subventionsbeloppet, som min företrädare i ämbetet förutsatt i 1951 års statsverksproposition. Med hänsyn härtill ävensom till den väntade gynnsamma ekonomiska utvecklingen av inrikestrafiken anser statskontoret det påkallat, att förhandlingarna återupptagas med bolaget om kraftigare reducering av statsunderstödet.

Statens granskningsman anför, under hänvisning till det under inrikesflygets nuvarande utvecklingsstadium icke helt tillfredsställande utnyttjandet av besättningar och flygplan, att förutsättningar finnas för att bl. a. genom förbättringar i nämnda hänseende successivt reducera understöden, varför de av SAS redovisade årliga minskningarna i understödsbeloppen förefalla väl motiverade.

Jag utgår ifrån, att det på grund av den ökade trafiken och möjligheter

att företaga vissa rationaliseringar skall visa sig möjligt att minska subventionsbeloppet i betydligt snabbare takt än SAS med hänsyn till den ovissa ekonomiska utvecklingen vågat förutsätta. I anledning av statskontorets yttrande vill jag framhålla, att de begärda understöden utgöra maximibelopp och att bidrag endast utgå med de redovisade driftunderskotten. Med hänsyn härtill och då det uppenbarligen kan vara förenat med vissa svårigheter för SAS att bedöma utvecklingen under den relativt långa tidsperiod varom här är fråga, anser jag mig böra tillstyrka att det föreliggande förslaget godtages. SAS bör emellertid inrikta sina strävanden på att så snabbt som möjligt göra den inrikes lufttrafiken självbärande. Subventionssystemet bör såvitt möjligt avvecklas efter utgången av perioden 1 oktober 1954—30 september 1955.

Det nu föreslagna trafikprogrammet innebär vissa reduceringar av antalet turer i förhållande till det tidigare gällande programmet. Häremot har jag icke något att erinra. I överensstämmelse med vad konsortiet anfört vill jag understryka vikten av att frågan om det fortsatta trafikandet av sådana linjer, vilka visa en otillfredsställande utveckling, fortlöpande prövas.

Vid mina förhandlingar med SAS har konsortiet meddelat, att det framlagda förslaget till inrikestrafik under perioden 1 oktober 1952—30 september 1955 baserats på användande av flygplan av typ DC-3. Under denna treårsperiod räknas dock med att i viss utsträckning ersätta DC-3 med flygplan av typ Scandia efter hand som sådana plan kunna frigöras från andra linjer och i den mån denna övergång är ekonomiskt försvarbar. En ändring av flygplantypen kommer icke att innebära någon förändring av det av SAS angivna subventionsbehovet.

Jag tillstyrker alltså, att den av Aktiebolaget Aerotransport framlagda bidragsramen lägges till grund för understöd åt den inrikes lufttrafiken under treårsperioden 1 oktober 1952—30 september 1955.»

Utskottet. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har Scandinavian Airlines System erbjudit sig att under treårsperioden den 1 oktober 1952—den 30 september 1955 mot ett årligt subventionsbelopp av högst 450 000 kronor för första året och högst 400 000 respektive 350 000 kronor för de två följande åren uppehålla inrikes lufttrafik enligt visst, i det föregående närmare redovisat trafikprogram. Förslaget har tillstyrkts av departementschefen, som bl. a. uttalat att subventionssystemet såvitt möjligt bör avvecklas efter utgången av ovan angivna tidsperiod.

Utskottet — som finner det nu framlagda programmet stå i god överensstämmelse med de synpunkter på hithörande spörsmål åt vilka utskottet gav uttryck i sitt utlåtande nr 143 till 1950 års riksdag — har intet att erinra mot vad departementschefen i förevarande sammanhang anfört och förordat. Utskottet tillstyrker sålunda, att anslaget till understöd åt inrikes lufttrafik för nästa budgetår anvisas med ett belopp av 450 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor.

82:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 153 och 154), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

83:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 154), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

84:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 154), som innebär oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

85:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 154), som innebär en anslagsminskning för nästa budgetår med 3 200 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

Uppskjuten fråga.

86:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande Kungl. Maj:ts under punkten 81 (*Understöd åt skärgårdsrederier*) framställda förslag, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 1 april 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Näs-gård, fröken Andersson, herrar Leander, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Hesselbom, Lundqvist, Ragnar Persson, Axel Andersson, Edvin Thun, Bergman och Söderquist; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malm-borg i Skövde, Bergström, Andersson i Malmö, Boman i Kieryd, Märten-son i Uddevalla, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Ståhl, Stax-äng, Åkerström, Johansson i Mysinge och Thapper.

Reservationer.

1) vid *punkten 3:o* (Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar) av herr *Lundqvist*.

2) vid *punkten 9:o* (Allmän översikt över beräkningen av väganslagen för budgetåret 1952/53)

a) av fröken *Andersson* samt herrar *Lundqvist*, *Skoglund* i Doverstorp och *Staxäng*, vilka ansett att

dels den del av utskottets yttrande, som å s. 19 börjar med »I sin» och å s. 22 slutar med »hithörande anslag», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I sin petitaskrivelse för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med särskild skärpa understrukt nödvändigheten av väsentligt utökade investeringar på vägväsendets område för att åstadkomma en snabb och genomgripande förbättring av vägarna. Lägets allvar kräver, att under de närmaste åren begränsning av väginvesteringarna genomföres endast med hänsyn till vilken arbetsvolym som är möjlig att uppnå med anspänning av alla krafter. För att en riktig planläggning av investeringsverksamheten skall kunna ske, är det enligt styrelsens mening nu ofrånkomligt, att statsmakterna uttala sig för en bestämd politik härutinnan för de kommande åren. Beslut anses sålunda böra fattas om ett mera långsiktigt program för vägväsendets upprustning. I anslutning härtill har styrelsen beträffande väg- och brobyggnader på landsbygden föreslagit viss minimiomslutning, innebärande för kalenderåren 1952—1956 investeringsramar av respektive 165, 200, 240, 280 och 320 milj. kronor. Vidare har förutsatts att bidragsanslaget till de kommunala väginvesteringarna skall på motsvarande sätt successivt ökas till minst 70 milj. kronor senast år 1956.

Föredraganden har givit uttryck åt den uppfattningen, att en ökning av anläggningsverksamheten i överensstämmelse med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda investeringsprogrammet framstår som i hög grad önskvärd och därför bör uppställas som ett mål. Samtidigt har emellertid föredraganden funnit sig böra konstatera, att förutsättningarna för ett förverkligande av detta program i dagens läge te sig allt annat än ljusa.

Anledningen härtill vore i främsta rummet rådande brist på arbetskraft. Med hänsyn härtill har föredraganden ansett det vara synnerligen vanskligt att söka framlägga någon beräkning av den investeringsverksamhet som kan bli möjlig inom vägväsendet, även om man begränsar sig till den närmaste framtiden. Inga omständigheter syntes för närvarande föreligga som ge anledning att räkna med några lättnader på arbetsmarknaden. På grundval av vissa överväganden har emellertid föredraganden med en optimistisk bedömning av olika inverkanse faktorer funnit sig böra räkna med en omslutning av högst 140 milj. kronor för år 1952 och högst 170 milj. kronor för år 1953 emot av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna 165 respektive 200 milj. kronor.

För finansiering av detta program skulle enligt föredragandens beräkningar anslagen till de statliga väginvesteringarna för nästa budgetår behöva anvisas med ett sammanlagt belopp av 220,5 milj. kronor. Anslagssumman, vari inräknats viss medelsreserv, innebär en ökning från innevarande budgetår med 93,4 milj. kronor. Därvid är emellertid att märka, att huvudparten av denna förhöjning — ca 60 milj. kronor — sammanhänger direkt med förutsatt övergång i större utsträckning till kalenderårs- i stället för budgetårsberäkning, varför anslagssumman för budgetåret 1952/53 är avsedd att delvis täcka medelsbehovet jämväl under andra halvåret 1953, alltså sammanlagt under 1,5 år i stället för att vederbörande anslag för innevarande budgetår avse endast 1 år.

I de båda likalydande motionerna I: 337 och II: 441 har föreslagits, att riksdagen nu skulle fastställa ett investeringsprogram för vägväsendet, som med vissa jämkningar ansluter sig till den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda planen. I samband därmed ha framförts en rad olika synpunkter på frågan om vägväsendets upprustning. Vidare har gjorts gällande, att Kungl. Maj:ts förevarande förslag med hänsyn till penningvärdets fall icke torde innebära någon väsentlig ökning av väginvesteringarnas realvärde. Enligt motionärernas uppfattning skulle nämligen vid bifall till detta förslag allenast 199,5 milj. kronor vara disponibla för nu ifrågavarande ändamål under nästa budgetår. Då motsvarande belopp för innevarande budgetår med hänsyn till penningvärdeförsämringen anses böra uppskattas till 202,2 milj. kronor, skulle sålunda en faktisk reducering av anslagssumman med ca 3 milj. kronor ha skett.

Till de av motionärerna i förevarande sammanhang förordade åtgärderna återkommer utskottet i det följande. Beträffande spørsmålet om den närmare innebörden av Kungl. Maj:ts förslag beklagar utskottet att det siffermaterial som framlagts i statsverkspropositionen är så oklart att det måste anses nära nog omöjligt att med stöd enbart av dessa officiella uppgifter bilda sig en fullt tillförlitlig uppfattning om vad Kungl. Maj:ts förslag innebär. Att olika meningar här kunna göra sig gällande är därför lättförståeligt. Utskottet vill således bl. a. framhålla, att Kungl. Maj:t i bilaga 22 till statsverkspropositionen, Kapitalbudgeteten, gjort ett uttalande, enligt vilket vid utgången av budgetåret 1952/53 en anslagsbehållning av 107 milj. kro-

nor för väginvesteringar skulle återstå. Då av denna anslagsbehållning, vilken rätteligen borde ha upptagits till 108 milj. kronor, 43,5 milj. kronor kunna anses utgöra tidigare reservationer, skulle resterande belopp (108 -- 43,5 =) 64,5 milj. kronor hänföra sig till det för nästa budgetår anvisade anslaget å 220,5 milj. kronor. Motionärerna ha uppenbarligen uppfattat detta så att av det totala anslaget 64,5 milj. kronor avsåg tiden 1 juli—31 december 1953. Omslutningssiffran 156 milj. kronor för budgetåret 1952/53 skulle med utgångspunkt härifrån kunna betraktas även som anslagssumman för nämnda tidrymd.

Det har under utskottsbehandlingen bestyrkts, att den anslagssiffra motionärerna räknat med för tiden 1 juli 1952—30 juni 1953 ger en väsentligt bättre bild av det verkliga läget än den av Kungl. Maj:t gjorda jämförelsen. Utskottet har sålunda efter inhämtande av kompletterande upplysningar funnit, att det för senare kalenderhalvåret 1953 avsedda anslaget bör — såsom ovan angivits — uppskattas till ca 60 milj. kronor, medan det av motionärerna beräknats till 64,5 milj. kronor. Utskottet kan alltså konstatera att den del av anslaget (220,5 — 60,0 =) 160,5 milj. kronor, som avser tiden 1 juli 1952—30 juni 1953, med hänsyn till penningvärdets fall icke innebär någon påtaglig förhöjning i jämförelse med innevarande budgetår.

Utskottet vill i detta sammanhang vidare framhålla, att de disponibla medlen, anslag jämte reservationer, äro av avgörande betydelse för bedömandet av den totalt möjliga investeringsvolymen. Motionärerna ha uppenbarligen utgått härifrån. De ha också, som tidigare nämnts, uttalat, att den för nästa budgetår föreslagna investeringsvolymen med hänsyn till penningvärdets fall icke väsentligt torde komma att överstiga innevarande års. Detta antagande har numera bestyrkts i och med att, enligt vad utskottet inhämtat, Kungl. Maj:t fastställt en medelsförbrukningsram av 165 milj. kronor för innevarande budgetår i stället för den i statsverkspropositionen till 125 milj. kronor beräknade. Detta innebär t. o. m. att den av Kungl. Maj:t föreslagna investeringsvolymen för nästa budgetår, 156 milj. kronor, komme att understiga innevarande års med 9 milj. kronor. De disponibla medlen för nästa budgetår skulle då icke heller vara tillräckliga för en investeringsvolym av samma storleksordning som innevarande års.

Utskottet har vid upprepade tillfällen under senare år framhållit önskvärdheten av utökade investeringar på vägväsendets område. Att icke en mera väsentlig vidgning av medelsförbrukningsramen nu avses skola komma till stånd är därför enligt utskottets mening att beklaga. Såsom icke minst av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse framgår, har av skilda anledningar situationen utvecklats därhän, att upprustningen av vägväsendet f. n. framstår som en statlig angelägenhet av yttersta vikt. Behovet av målmedvetna åtgärder på förevarande område har jämväl bestyrkts av 1950 års långtidsutredning. Mot bakgrunden härav kunna vägande skäl åberopas för den uppfattning som kommit till uttryck i förenämnda motioner, nämligen att investeringsverksamheten bör ytterligare

intensifieras och anslutas till en mera långsiktig plan. Utskottet anser sig därför också böra livligt förorda en sådan intensifiering i anslutning till det av motionärerna föreslagna investeringsprogrammet. Såsom i förenämnda motioner framhållits torde därvid, om så skulle visa sig nödvändigt, frågan om anvisande av tilläggsstatsanslag få upptagas till övervägande.

Såsom föredraganden erinrat, utgör rådande brist på arbetskraft det kanske största hindret för en mera omfattande utökning av investeringsverksamheten. Denna fråga har även ingående berörts i motionerna I: 337 och II: 441. Till åtskilliga av de synpunkter som därvid utvecklats kan utskottet ansluta sig. Utskottet anser sålunda, att i nuvarande läge den fördyring av vägbyggandet som uppstår genom ökad tillämpning av vinterarbete bör inom rimliga gränser kunna godtagas. Särskild uppmärksamhet synes därvid böra ägnas de rent lokala förhållandena; problemet har för Norrlands vidkommande särskild aktualitet. Med hänsyn till de alltmer framträdande rubbningarna på den svenska arbetsmarknaden anser sig utskottet emellertid icke nu böra taga slutlig ställning till frågan om anlitande av utländsk arbetskraft, men förutsätter att situationen på arbetsmarknaden noggrant följes och att, om varaktig brist av för vägarbete lämplig arbetskraft synes uppstå, Kungl. Maj:t i god tid tager frågan under förnyad prövning.

I syfte att få till stånd en administrativ förenkling ha motionärerna vidare föreslagit en mindre rigorös uppdelning av anslagen. Utskottet vill, utan att taga slutlig ställning till den av motionärerna förslagsvis framförda indelningsgrunden, uttala att en sådan uppdelning förefaller utskottet vara fördelaktig ur arbetsplanerings- och arbetseffektivitetssynpunkt. Det synes därför utskottet angeläget att en sådan kommer till stånd vid framläggandet av nästa års statsverksproposition.»

dels ock den del av utskottets yttrande, som å s. 23 börjar med »I de» och å s. 24 slutar med »framställda yrkanden», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I de förenämnda motionerna I: 337 och II: 441 har berörts visst med automobilskattemedlens specialbudget sammanhängande spørsmål. Enligt motionärernas beräkningar skulle sålunda vid bifall till av dem framlagda förslag nu ifrågavarande anslag sammanlagt komma att icke oväsentligt överstiga nyss angivna belopp av 505 milj. kronor. Motionärerna ha föreslagit, att den del av anslagssumman som avser arbeten under tiden den 1 juli—31 december 1953 skall täckas av under budgetåret 1953/54 inflytande medel. Utskottet vill ansluta sig till motionärernas uppfattning att vid beräklandet av anslagen för en viss tidrymd de under motsvarande tidrymd inflytande automobilskattemedlen böra medräknas vid fastställandet av de tillgängliga medlen. I budgetutjämningsfonden finnes per den 30 juni 1951 bokförd en behållning av icke mindre än 255,7 milj. kronor, utgörande medel som tillförts fonden såsom överskott på automobilskattemed-

lens specialbudget. Därest, på sätt utskottet antytt i det föregående, för upp- rustningen av vägväsendet skulle erfordras tilläggsstatsanslag under nästa kalenderår, kan sålunda även ur specialbudgetens synpunkt täckning för dessa merutgifter anses föreligga genom den på budgetutjämningsfonden redovisade behållningen.

Till frågan om anvisandet av ovan berörda anslag återkommer utskottet under respektive punkter i det följande.»

b) av herr *Ståhl*.

3) vid *punkten 35:o*) (Statliga farledsarbeten) av fröken *Andersson* samt herrar *Eric Ericson*, *Ragnar Persson*, *Bergström*, *Andersson* i Malmö, *Lindholm*, *Åkerström* och *Thapper*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande å s. 45, som börjar med »För egen» och slutar med »nästa budgetår», bort ha följande lydelse:

»Såvitt utskottet kan bedöma, skulle ett förverkligande av det av motionärerna förordade projektet medföra avsevärda fördelar för kusttrafiken i berörda trakter. Även inom andra delar av vårt land föreligga på nu ifrågasvarande område eftersatta behov av hög angelägenhetsgrad. Det skulle därför vara önskvärt, om ytterligare medel kunde ställas till förfogande för statliga farledsarbeten. I rådande ekonomiska läge är det emellertid icke möjligt att tillgodose alla de behov som här äro aktuella. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt erinra om att för nästa budgetår förutsatts en betydande ökning av de statliga investeringarna i vägar och järnvägar, vilket medfört att andra arbetsföretag inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde måst sättas i efterhand. Att nu rubba de principer som legat till grund för denna avvägningsfråga finner utskottet icke tillrådligt. Utskottet anser sig därför böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, att förevarande anslag anvisas med ett allenast formellt belopp av 100 kronor för nästa budgetår.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 59 och II: 88, till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.»

4) vid *punkten 36:o*) (Byggande av fiskehamnar) av herrar *Karl Andersson*, *Gustaf Karlsson*, *Pålsson*, *Axel Andersson*, *Söderquist*, *Malmberg* i Skövde, *Mårtensson* i Uddevalla, *Svensson* i Ljungskile, *Rubbestad*, *Ståhl* och *Staxäng*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 27 och II: 39 och att därför

dels det stycke i utskottets yttrande å s. 47, som börjar med »I detta» och slutar med »av tilläggsstatsanslag», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I detta sammanhang torde få erinras om att 1944 års fiskehamnsutredning i sitt den 1 november 1947 avgivna betänkande (SOU 1947: 63) framlagt ett principförslag, vilket avsetts skola tjäna till ledning vid den fortsatta utbyggnaden av fiskehamnar. Enligt detta förslag skulle till nu berörda ändamål för budgetåren 1948/53 anvisas sammanlagt 25,5 milj. kronor, varav 3,9 milj. kronor för budgetåret 1948/49 och 5,4 milj. kronor för vart och ett av de följande fyra budgetåren. Detta byggnadsprogram har emellertid på grund av investeringsbegränsningen icke kunnat följas. I enlighet härmed har anslagsanvisningen för budgetåren 1948/52 begränsats till icke fullt en fjärdedel av det eljest avsedda beloppet, oaktat samtidigt en stark penningvärdeförsämring inträtt. Denna eftersläpning i fiskehamnsbyggandet har, såsom närmare utvecklats i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petitaskrivelse, medfört en mycket brydsam situation på förevarande område.

Med hänsyn till nu berörda omständigheter finner sig utskottet helt kunna ansluta sig till de synpunkter på förevarande spörsmål som kommit till uttryck i motionerna I: 27 och II: 39. Enligt utskottets mening böra sålunda med det snaraste åtgärder vidtagas för att i möjligaste mån avhjälpa de svåra skadeverkningar som eftersläpningen i det tidigare planerade fiskehamnsbyggandet medfört. Härvidlag må särskilt uppmärksammas, att av det anslag Kungl. Maj:t äskat för nästa budgetår 200 000 kronor avsetts skola tagas i anspråk såsom delbidrag till iståndsättning av hamnen på Visingsö. Vad som därefter återstår av den föreslagna anslagshöjningen är icke tillräckligt ens för att kompensera den kostnadsfördyring som numera inträtt. Detta innebär att några nya företag icke kunna igångsättas under nästa budgetår liksom att ej heller medel komma att finnas tillgängliga för löpande underhålls- och iståndsättningsarbeten. Vid en anslagsanvisning i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppstår vidare risk för att väg- och vattenbyggnadsverket nödgas entlediga sin specialutbildade muddringspersonal. Utskottet kan för sin del icke finna en sådan utveckling försvarlig utan anser i likhet med motionärerna, att till förevarande ändamål bör anvisas ett anslagsbelopp av 3 milj. kronor för nästa budgetår.»

dels ock utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 27 och II: 39, till *Byggnad av fiskehamnar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.»

5) vid *punkten 40:o* (Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp) av herr *Axel Andersson*.

6) vid *punkten 48:o* (Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande) av herr *Rubbestad*, som ansett att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och därför hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 52 och II: 68 samt I: 260 och II: 369, till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhets främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

7) vid *punkten 81:o*) (Understöd åt inrikes lufttrafik) av herr *Karl Andersson*.